
215

Besluit van 16 april 2009 tot wijziging van het Besluit financiële verhouding 2001 in verband met het vaststellen en wijzigen van enkele verdeelmaatstaven

---

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 februari 2009, 2009-0000060762, DCB/CZW/WVOB, gedaan mede namens Onze Minister van Financiën;

Gelet op de artikelen 8, derde lid, en 22, onderdeel b, van de Financiële-verhoudingswet;

De Raad van State gehoord (advies van 11 maart 2009, No. W04.09.0041.I);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 7 april 2009, 2009-0000168391, DCB/CZW/WVOB, uitgebracht mede namens Onze Minister van Financiën;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit financiële verhouding 2001 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 18, tweede lid, wordt «Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer» vervangen door: Onze Minister wie het aangaat.

B

In artikel 24, eerste lid, onder a, wordt «tarief per 2268 euro waarde» vervangen door: tarief per 2500 euro waarde.

C

In artikel 24, eerste lid, onder a, wordt «tarief per 2500 euro waarde van de onroerende zaken» vervangen door: percentage van de heffingsmaatstaf.

D

Artikel 27 komt te luiden:

Artikel 27

Artikel 17a van de Financiële-verhoudingswet is van toepassing op de verantwoordingsinformatie van gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders.

E

Artikel 29 komt te luiden:

Artikel 29

1. Indien de effecten van een nieuwe verdeelmethodiek ertoe leiden dat de uitkering per inwoner van een gemeente aanmerkelijk hoger of lager is, kan de algemene uitkering aan de desbetreffende gemeente worden verlaagd of verhoogd ten laste van het gemeentefonds. De uitkeringsfactor is op deze bedragen niet van toepassing.

2. Onze Ministers stellen bij ministeriële regeling vast wat de maximale verlaging per inwoner van de gemeente van de algemene uitkering voor de gemeenten mag bedragen.

3. Onze Ministers maken vóór 1 juli van het jaar voorafgaande aan een uitkeringsjaar bekend op welke bedragen de gemeenten voorlopig kunnen rekenen.

4. Bij beschikking wordt het definitieve bedrag van de verhoging of verlaging van de algemene uitkering vastgesteld.

F

Bijlage 2. De verdeelmaatstaven voor het gemeentefonds (bijlage bij artikel 3, tweede lid) wordt als volgt gewijzigd:

1. Maatstaf 1 wordt vervangen door de maatstaven 1, 1a en 1b, die luiden:

1. Maatstaf Ozb waarde woningen eigenaren	Het op grond van artikel 8, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet gecorrigeerde totaal van de vastgestelde waarden van onroerende zaken. Het gecorrigeerde totaal wordt gedeeld door de uitkeringsfactor over het uitkeringsjaar. Het betreft de onroerende zaken die tot woning dienen waarover onroerende zaakbelastingen (Ozb), bedoeld in artikel 220, onderdeel b, van de Gemeentewet, geheven kan worden van eigenaren. De waarde van de onroerende zaken wordt bepaald op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken.	CBS
1a. Maatstaf Ozb niet-woningen eigenaren	Het op grond van artikel 8, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet gecorrigeerde totaal van de vastgestelde waarden van onroerende zaken in de gemeente. Het gecorrigeerde totaal wordt gedeeld door de uitkeringsfactor over het uitkeringsjaar. Het betreft onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen en waarover onroerende zaakbelastingen (Ozb), bedoeld in artikel 220, onderdeel b, van de Gemeentewet, kan worden geheven van eigenaren. De waarde van de onroerende zaken wordt bepaald op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken.	CBS

1b. Maatstaf Ozb niet-woningen gebruikers	Het op grond van artikel 8, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet gecorrigeerde totaal van de vastgestelde waarden van onroerende zaken in de gemeente. Het gecorrigeerde totaal wordt gedeeld door de uitkeringsfactor over het uitkeringsjaar. Het betreft onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen en waarover onroerende zaakbelastingen (Ozb) kan worden geheven van de gebruikers, zoals bedoeld in artikel 220, onderdeel a, van de Gemeentewet. De waarde van de onroerende zaken wordt bepaald op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken.	CBS
---	---	-----

2. Na maatstaf 2 worden drie maatstaven toegevoegd, luidende:

2a. Maatstaf gebruik Nedap-stemmachine (geen vervanging SDU-stemmachine) bij TK-verkiezingen in 2006	Het aantal inwoners van de gemeenten waar in 2006 bij de Tweede Kamerverkiezingen gebruik is gemaakt van Nedap-stemmachines, niet ter vervanging van SDU-stemmachines.	BZK
2b. Maatstaf gebruik Nedap-stemmachine (vervanging SDU-stemmachine) bij TK-verkiezingen in 2006	Het aantal inwoners van de gemeenten, waar in 2006 bij de Tweede Kamerverkiezingen gebruik is gemaakt van Nedap-stemmachines, die dienden ter vervanging van de SDU-stemmachine.	BZK
2c. Maatstaf gebruik stembiljetten en rood schrijfmateriaal (ter vervanging van SDU-stemmachine) bij TK-verkiezingen in 2006	Het aantal inwoners van de gemeenten waar in 2006 bij de Tweede Kamerverkiezingen gebruik is gemaakt van stembiljetten en rood schrijfmateriaal ter vervanging van de SDU-stemmachines.	BZK

3. De maatstaven 2a tot en met 2c worden vervangen door de maatstaf 2a:

2a. Maatstaf gebruik stembiljetten en rood schrijfmateriaal (ter vervanging van SDU-stemmachine) bij PS-verkiezingen	Het aantal inwoners van de gemeenten, waar in 2007 bij de provinciale statenverkiezingen gebruik is gemaakt van stembiljetten en rood schrijfmateriaal ter vervanging van SDU-stemmachines.	BZK
--	---	-----

4. Maatstaf 2a vervalt.

5. Na maatstaf 3 wordt een maatstaf toegevoegd, luidende:

3a. Maatstaf éénouderhuishoudens	Het aantal particuliere huishoudens in een gemeente bestaande uit een ouder met een of meer thuiswonende kinderen.	CBS
----------------------------------	--	-----

6. Maatstaf 3 vervalt. Maatstaf 3a wordt genummerd: Maatstaf 3.

7. Na maatstaf 5 wordt een maatstaf toegevoegd, luidende:

5a. Maatstaf inwoners 75 tot 85 jaar	Het aantal inwoners van een gemeente van 75 jaar tot 85 jaar.	CBS
--------------------------------------	---	-----

8. Maatstaf 7 komt te luiden:

7. Maatstaf huishoudens met een laag inkomen 2006 en 2007	Het aantal huishoudens met een laag inkomen: de uitkomst van de berekening: $a(b/c)$, waarin a, b en c staan voor: a. Het aantal huishoudens in de gemeente, waarvan het inkomen hoger is dan inkomensgrens s en niet hoger is dan inkomensgrens t. Inkomensgrens s wordt zodanig bepaald dat juist bij 10% van het landelijk aantal huishoudens het inkomen onder de grens ligt. Inkomensgrens t wordt zodanig bepaald dat juist bij 40% van het landelijk aantal huishoudens het inkomen onder de grens ligt. b. Het aantal woonruimten in de gemeente op peildatum 1 januari 2002. c. Het aantal woonruimten in de gemeente op 1 januari van het uitkeringsjaar.	CBS	De inkomensstatistiek die is gebruikt voor het uitkeringsjaar 2002.
---	---	-----	---

9. Maatstaf 7 komt te luiden:

7. Maatstaf huishoudens met een laag inkomen	Het aantal huishoudens in de gemeente met een inkomen hoger dan inkomensgrens s en niet hoger dan inkomensgrens t. Inkomensgrens s wordt zodanig bepaald dat juist bij 10% van het landelijk aantal huishoudens het inkomen onder de grens ligt. Inkomensgrens t wordt zodanig bepaald dat juist bij 40% van het landelijk aantal huishoudens het inkomen onder de grens ligt.	CBS	De meest recente op het uitkeringsjaar of een daarvóór gelegen tijdstip betrekking hebbende inkomensstatistiek, voor zover deze is bekendgemaakt op uiterlijk 1 september van het tweede jaar volgend op het uitkeringsjaar.
--	--	-----	--

10. Na maatstaf 7 wordt een maatstaf toegevoegd, luidende:

7a. Maatstaf huishoudens met een laag inkomen met drempel	Het aantal huishoudens in de gemeente volgens maatstaf 7, voor zover dit aantal méér is dan 10% van het aantal woonruimten in de gemeente.	CBS	De meest recente op het uitkeringsjaar of een daarvóór gelegen tijdstip betrekking hebbende inkomensstatistiek, voor zover deze is bekendgemaakt op uiterlijk 1 september van het tweede jaar volgend op het uitkeringsjaar.
---	--	-----	--

11. Maatstaf 8 komt te luiden:

8. Bijstandsmaatstaf	Het totaal aantal personen die in een gemeente een periodieke uitkering ontvangen op grond van: 1. de Wet werk en bijstand (WWB) voor zover die personen thuiswonend en jonger dan 65 jaar zijn; 2. het Besluit WWB of het Besluit WWB 2007; 3. de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of 4. de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Indien een normuitkering wordt verdeeld onder verschillende personen, worden deze personen geteld als één persoon.	CBS	31 december van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar
----------------------	--	-----	---

12. De maatstaven 9 en 10 komen te luiden:

9. Maatstaf schaalnadeel uitvoering regelgeving SZW	Het aantal personen met een uitkering volgens maatstaf 8, gedeeld door de som van 350 en dit aantal.	CBS	31 december van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar
10. Maatstaf schaalvoordeel uitvoering regelgeving SZW	Het aantal personen met een uitkering volgens maatstaf 8 tot de macht 0,87.	CBS	31 december van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar

13. Maatstaf 11 komt te luiden:

11. Maatstaf uitkeringsontvangers	Het aantal personen met een uitkering volgens maatstaf 8 plus 1. het aantal personen dat ingevolge de Wet sociale werkvoorziening in een dienstbetrekking tot de gemeente staat, plus 2. het totaal aantal personen jonger dan 65 jaar van de gemeente dat een periodieke uitkering ontvangt op grond van a. de bij of krachtens de Kaderwet militaire pensioenen vastgestelde bepalingen; b. de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen; c. de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten; d. de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering; e. de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen of f. het Reglement van het Algemeen Mijnwerkersfonds.	1: SZW 2, onderdeel a: Het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) of de Algemene Pensioen Groep (APG) 2, onderdelen b t/m e: het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV) 2, onderdeel f: het Algemeen Mijnwerkersfonds van de steenkolenmijnen in Limburg	31 december van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar
-----------------------------------	---	---	---

14. Maatstaf 11 komt te luiden:

11. Maatstaf uitkeringsontvangers	Het aantal personen met een uitkering volgens maatstaf 8 plus 1. het aantal volgens de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) geïndiceerde inwoners in een gemeente die een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 1 van de Wsw hebben. Meegeteld worden de volgens de Wsw geïndiceerde personen die op de wachtlijst staan en beschikbaar zijn om een dienstbetrekking als eerder genoemd te aanvaarden, plus 2. het aantal personen jonger dan 65 jaar van de gemeentemet een periodieke uitkering op grond van a. bij of krachtens de Kaderwet militaire pensioenen vastgestelde bepalingen; b. de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen; c. de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten; d. de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering; e. de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen of f. het Reglement van het Algemeen Mijnwerkersfonds.	1. SZW 2, onderdeel a: de Algemene Pensioen Groep (APG) 2, onderdelen b t/m e: het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV) 2, onderdeel f: het Algemeen Mijnwerkersfonds van de steenkolenmijnen in Limburg	31 december van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar
-----------------------------------	--	--	---

15. De maatstaven 15, 15a en 15b komen te luiden:

15. Leerlingmaatstaf voortgezet onderwijs	Het gecorrigeerde aantal leerlingen die in een gemeente op de peildatum voortgezet onderwijs volgen.	OCW	1 oktober van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar
15a. Leerlingmaatstaf speciale school voor basisonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs	Het gecorrigeerde aantal leerlingen die in een gemeente op de peildatum één van de volgende vormen van onderwijs volgen: 1. onderwijs aan een speciale school voor basisonderwijs; 2. voortgezet speciaal onderwijs.	OCW	1 oktober van het jaar voorafgaand aan het uitkeringsjaar
15b. Maatstaf extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	Het aantal leerlingen boven de toename van het ongecorrigeerde aantal leerlingen van 10%, in een gemeente waar het ongecorrigeerde aantal leerlingen, bedoeld in maatstaf 15, in tien jaar tijd met meer dan 10% is toegenomen.	OCW	

16. Na maatstaf 15c worden twee maatstaven toegevoegd, luidende:

15d. Leerlingmaatstaf voorgezet speciaal onderwijs voor 12-jarigen of ouder, inclusief onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK)	Het aantal leerlingen die op de peildatum een van de volgende vormen van onderwijs volgen: 1. speciaal onderwijs inclusief onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK), op een school zonder voorgezet speciaal onderwijscomponent (VSO-component) voor leerlingen die voor 1993 zijn geboren; 2. voortgezet speciaal onderwijs (met inbegrip van ZMLK). Leerlingen die op grond van artikel 76a, zevende lid, van de Wet op de expertisecentra toelaatbaar zijn verklaard, worden meegeteld in de gemeente waar zij naar school gaan.	OCW	1 oktober van het jaar 2005 De voor het uitkeringsjaar voorlopig geleverde aantallen worden voor deze maatstaf als definitieve aantallen gebruikt.
15e Leerlingmaatstaf voorgezet speciaal onderwijs voor 12-jarigen of ouder (uitsluitend onderwijs aan ZMLK)	Het aantal leerlingen dat op de peildatum een van de volgende vormen van onderwijs volgt: 1. speciaal onderwijs (uitsluitend onderwijs aan ZMLK), op een school zonder VSO-component voor leerlingen die vóór 1993 zijn geboren; 2. voortgezet speciaal onderwijs (uitsluitend ZMLK). Leerlingen die op grond van artikel 76a, zevende lid, van de Wet op de expertisecentra toelaatbaar zijn verklaard, worden meegeteld in de gemeente waar zij naar school gaan.	OCW	1 oktober van het jaar 2005. De voor het uitkeringsjaar voorlopig geleverde aantallen worden voor deze maatstaf als definitieve aantallen gebruikt.

17. De maatstaven 15d en 15e vervallen.

18. Maatstaf 35 komt te luiden:

35. Maatstaf oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	Voor de gemeente waarin binnenwater is gelegen als bedoeld in maatstaf 34: de uitkomst van de volgende berekening: (oeverlengte + 2x oeverlengte in veen/ kleiveengebied) x bodemfactor gemeente x de dichtheidsfactor. De dichtheidsfactor bestaat uit het quotiënt van het aantal inwoners volgens maatstaf 2 en de som van de oppervlakten land en binnenwater volgens de maatstaven 16 en 19.	CBS
--	---	-----

19. Na maatstaf 36 wordt een maatstaf toegevoegd, luidende:

36a. Maatstaf grote woonkernen	In afwijking van artikel 1, onderdeel f, van het Besluit financiële verhouding 2001, worden voor deze maatstaf alleen de woonkernen meegeteld die ieder 500 adressen of meer omvatten.	CBS
--------------------------------	--	-----

20. Na maatstaf 38 wordt een maatstaf toegevoegd, luidende:

38a. Maatstaf belasting-capaciteit niet-woningen	Het totaal van de vastgestelde waarden van woningen die niet in hoofdzaak tot woning dienen, als bedoeld in artikel 220, onderdeel b, van de Gemeentewet en waarover naar de toestand op 1 januari van het uitkeringsjaar door de gemeente onroerende zaakbelastingen (Ozb) kan worden geheven. De maatstaf bedraagt 70% van de Ozb-waarde en wordt uitgedrukt in miljoenen euro's. De waarde van de onroerende zaken wordt bepaald op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken (Woz).	CBS
--	---	-----

21. Na maatstaf 44 wordt een maatstaf toegevoegd, luidende:

44a. Vast bedrag Baarle-Nassau	Eén eenheid voor de gemeente Baarle-Nassau
--------------------------------	--

ARTIKEL II

De algemene uitkering zoals deze voor iedere gemeente wordt berekend overeenkomstig dit besluit, wordt

- a. in verband met de aanpassing van het verdeelstelsel voor de jaren 2006 en 2007 vermeerderd of verminderd met een bedrag genoemd in bijlage 1 bij dit besluit;
  - b. in verband met de aanpassing van het verdeelstelsel voor de jaren 2008 en 2009 vermeerderd of verminderd met een bedrag genoemd in bijlage 2 bij dit besluit;
  - c. voor de compensatie voor het afschaffen van het gebruikersdeel van de OZB voor woningen over de jaren 2006 tot en met 2009 vermeerderd of verminderd met een bedrag genoemd in bijlage 3 bij dit besluit.
- Deze vermeerdering of vermindering komt ten laste van of ten goede van het gemeentefonds.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt niet eerder in werking dan acht weken na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het is geplaatst, met dien verstande dat

- a. artikel I, onderdeel F, onder 11 en 13, terugwerkt tot en met 1 januari 2004;
- b. artikel I, onderdeel B en onderdeel F, onder 1, 2, 5, 7, 8, 10, 12, 15, 16 en 21 terugwerken tot en met 1 januari 2006;
- c. artikel I, onderdeel F, onder 3, 6, 17 en 18, terugwerkt tot en met 1 januari 2007;
- d. artikel I, onderdeel F, onder 4, 9, 19 en 20, terugwerkt tot en met 1 januari 2008;
- e. artikel I, onderdeel C en artikel I, onderdeel F, onder 14 terugwerkt tot en met 1 januari 2009.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b van de Wet op de Raad van State, omdat het uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 16 april 2009

Beatrix

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Th. B. Bijleveld-Schouten

De Minister van Financiën,
W. J. Bos

Uitgegeven de *zesentwintigste* mei 2009

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

BIJLAGE 1

Gemeente ¹⁾	Suppletie 2006	Suppletie 2007
Aa en Hunze	-72.344,20	-36.166,67
Aalburg	22.320,52	11.158,59
Aalsmeer	189.283,53	94.627,57
Aalten	65.429,43	32.709,81
Abcoude	15.370,18	7.683,94
Achtkarspelen	-96.448,97	-48.217,25
Alblasserdam	-89.101,54	-44.544,09
Albrandswaard	-42.092,24	-21.042,96
Alkemade	69.841,23	34.915,38
Alkmaar	-25.131,31	-12.563,77
Almelo	-22.578,23	-11.287,42
Almere	-2.414.542,53	-1.207.090,18
Alphen aan den Rijn	-73.832,64	-36.910,79
Alphen-Chaam	63.282,45	31.636,48
Ambt Montfort	11.912,02	
Ameland	81.091,63	40.539,73
Amersfoort	-468.596,61	-234.263,16
Amstelveen	-19.177,39	-9.587,26
Amsterdam	1.842.101,43	920.912,56
Andijk	71.419,62	35.704,45
Anna Paulowna	200.517,30	100.243,61
Apeldoorn	474.750,25	237.339,52
Appingedam	-171.968,36	-85.971,28
Arcen en Velden	102.962,10	51.473,33
Arnhem	-342.999,26	-171.473,91
Assen	-231.231,23	-115.598,27
Asten	62.030,47	31.010,58
Baarle-Nassau	-39.625,83	-19.809,94
Baarn	-148.469,99	-74.223,86
Barendrecht	-82.914,86	-41.451,21
Barneveld	-61.893,25	-30.941,98
Bedum	46.954,02	23.473,49
Beek	44.081,82	22.037,60
Beemster	40.474,14	20.234,04
Beesel	60.294,30	30.142,63
Bellingwedde	-82.789,67	-41.388,63
Bennebroek	-1.064,36	-532,10
Bergambacht	69.377,42	34.683,51
Bergeijk	111.722,11	55.852,68
Bergen L	-9.730,46	-4.864,50
Bergen NH	82.111,09	41.049,39
Bergen op Zoom	-7.269,61	-3.634,26
Bergschenhoek	-73.238,27	
Berkel en Rodenrijs	78.216,98	
Berkelland	94.573,78	47.279,80
Bernheze	144.251,49	72.114,93
Bernisse	60.353,46	30.172,20
Best	65.503,49	32.746,83
Beuningen	158.890,69	79.433,43
Beverwijk	-500.127,34	-250.026,16
Binnenmaas (voor herindeling)	111.319,89	
Binnenmaas (na herindeling)	56.271,10	
Bladel	-46.402,38	-23.197,71
Blaricum	57.821,41	28.906,37
Bleiswijk	-130.182,20	
Bloemendaal	-224.484,94	-112.225,64
Boarnsterhim	11.886,91	5.942,56
Bodegraven	153.534,40	76.755,69
Boekel	90.182,24	45.084,36
Bolsward	-84.449,22	-42.218,27
Borger-Odoorn	-78.838,64	-39.413,41
Borne	121.661,80	60.821,78
Borsele	165.281,91	82.628,56
Boskoop	75.626,89	37.807,77
Boxmeer	1.397,80	698,79
Boxtel	-25.508,63	-12.752,40
Breda	334.663,35	167.306,58
Breukelen	-30.073,69	-15.034,59
Brielle	-105.558,21	-52.771,19

Gemeente ¹⁾	Suppletie 2006	Suppletie 2007
Bronckhorst	291.067,97	145.512,16
Brummen	152.303,19	76.140,17
Brunssum	-90.346,74	-45.166,59
Bunnik	152.698,26	76.337,68
Bunschoten	147.336,40	73.657,15
Buren	147.774,92	73.876,38
Bussum	-303.612,40	-151.783,43
Capelle aan den IJssel	-964.755,73	-482.305,51
Castricum	-141.299,73	-70.639,27
Coevorden	-160.554,64	-80.265,28
Cranendonck	178.726,00	89.349,60
Cromstrijen	33.565,36	16.780,16
Cuijk	45.751,39	22.872,27
Culemborg	-216.042,31	-108.004,95
Dalfsen	325.421,38	162.686,29
Dantumadeel	13.803,98	6.900,96
De Bilt	-56.258,87	-28.125,22
De Marne	-117.933,58	-58.957,94
De Ronde Venen	-38.990,99	-19.492,57
De Wolden	105.491,51	52.737,85
Delft	-1.093.447,69	-546.641,84
Delfzijl	-159.668,23	-79.822,14
Den Helder	-220.372,72	-110.169,83
Deurne	7.663,71	3.831,28
Deventer	870.378,76	435.124,11
Diemen	52.257,04	26.124,60
Dinkelland	308.914,34	154.434,00
Dirksland	80.984,28	40.486,07
Doesburg	-52.400,35	-26.196,24
Doetinchem	-124.686,25	-62.333,78
Dongen	55.514,68	27.753,18
Dongeradeel	-179.888,46	-89.930,74
Dordrecht	-779.447,47	-389.665,28
Drechterland (na herindeling)	173.628,26	86.806,11
Drimmelen	166.062,25	83.018,67
Dronten	9.432,08	4.715,33
Druten	-31.512,19	-15.753,73
Duiven	-152.140,68	-76.058,93
Echt-Susteren	17.004,64	8.501,04
Edam-Volendam	210.527,13	105.247,78
Ede	349.439,31	174.693,45
Eemnes	79.288,27	39.638,19
Eemmond	-246.971,61	-123.467,28
Eersel	-102.002,91	-50.993,81
Eijsden	-40.018,21	-20.006,10
Eindhoven	1.923.684,63	961.698,05
Elburg	54.771,64	27.381,71
Emmen	-492.817,07	-246.371,58
Enkhuizen	13.734,91	6.866,42
Enschede	112.685,96	56.334,53
Epe	211.079,20	105.523,77
Ermelo	101.060,76	50.522,80
Etten-Leur	117.733,99	58.858,17
Ferwerderadiel	-37.986,35	-18.990,33
Franekeradeel	-82.912,55	-41.450,06
Gaasterlan-Sleat	-29.213,07	-14.604,34
Geertruidenberg	102.924,93	51.454,75
Geldermalsen	223.303,47	111.634,99
Geldrop-Mierlo	-1.674,66	-837,20
Gemert-Bakel	14.156,87	7.077,37
Gennep	-59.398,11	-29.694,60
Giessenlanden	100.028,05	50.006,52
Gilze en Rijen	143.797,33	71.887,88
Goedereede	87.489,65	43.738,26
Goes	-164.270,18	-82.122,77
Goirle	47.444,45	23.718,67
Gorinchem	-152.635,20	-76.306,15
Gouda	-855.854,19	-427.862,91
Graafstroom	-6.198,15	-3.098,61
Graft-De Rijk	29.424,47	14.710,03
Grave	-32.552,52	-16.273,82

Gemeente ¹⁾	Suppletie 2006	Suppletie 2007
Groenlo	97.680,95	48.833,15
Groesbeek	132.369,49	66.174,82
Groningen	1.154.491,38	577.159,11
Grootegast	50.409,19	25.200,82
Gulpen-Wittem	-226.851,70	-113.408,84
Haaksbergen	163.507,20	81.741,34
Haaren	174.992,71	87.483,23
Haarlem	163.036,66	81.506,10
Haarlemmerliede Spaarnw	-31.473,78	-15.734,53
Haarlemmermeer	555.128,30	277.522,52
Haelen	-155.462,40	
Halderberge	-190.383,22	-95.177,33
Hardenberg	144.678,62	72.328,46
Harderwijk	36.991,30	18.492,88
Hardinxveld-Giessendam	208.201,20	104.084,98
Haren	16.470,70	8.234,11
Harenkarspel	88.645,57	44.316,14
Harlingen	-147.455,93	-73.716,90
Hattem	109.402,22	54.692,91
Heel	127.739,49	
Heemskerk	-302.430,86	-151.192,75
Heemstede	-152.313,60	-76.145,38
Heerde	78.833,67	39.410,92
Heerenveen	-262.521,50	-131.241,06
Heerhugowaard	219.842,73	109.904,88
Heerlen	-1.721.889,63	-860.815,68
Heeze-Leende	71.313,46	35.651,38
Heiloo	197.035,11	98.502,78
Helden	125.556,72	62.768,94
Hellendoorn	357.379,88	178.663,14
Hellevoetsluis	-120.672,32	-60.327,11
Helmond	50.903,48	25.447,92
Hendrik-Ido-Ambacht	66.969,86	33.479,91
Hengelo	238.416,77	119.190,51
Het Bildt	-98.866,80	-49.425,98
Heumen	92.278,77	46.132,47
Heusden	219.018,93	109.493,04
Heythuysen	17.907,57	
Hillegom	108.139,06	54.061,42
Hilvarenbeek	133.060,30	66.520,17
Hilversum	-189.357,93	-94.664,76
Hof van Twente	227.776,74	113.871,29
Hoogeveen	-181.240,42	-90.606,62
Hoogezand-Sappemeer	-148.525,37	-74.251,55
Hoorn	557.875,81	278.896,07
Horst aan de Maas	26.926,88	13.461,42
Houten	55.616,93	27.804,29
Huizen	-116.119,71	-58.051,15
Hulst	133.610,03	66.794,99
Hunsel	20.487,76	
IJsselstein	-148.625,52	-74.301,61
Jacobswoude	37.988,90	18.991,60
Kampen	207.246,78	103.607,85
Kapelle	76.186,34	38.087,46
Katwijk (na herindeling)	267.934,64	133.947,23
Kerkrade	-520.714,35	-260.318,12
Kessel	15.143,59	7.570,66
Kollumerland en Nwkrui	-14.410,27	-7.204,05
Koggenland	49.873,06	
Korendijk	20.564,90	10.280,91
Krimpen aan den IJssel	-199.491,84	-99.730,96
Laarbeek	169.653,84	84.814,20
Landerd	114.611,29	57.297,05
Landgraaf	-274.215,20	-137.087,04
Landsmeer	-17.100,33	-8.548,88
Langedijk	241.288,55	120.626,18
Lansingerland	-62.592,34	
Laren	-162.348,25	-81.161,95
Leek	-170.698,57	-85.336,48
Leerdam	-58.856,69	-29.423,93
Leeuwarden	-505.091,07	-252.507,66

Gemeente ¹⁾	Suppletie 2006	Suppletie 2007
Leeuwarderadeel	148.386,95	74.182,35
Leiden	-488.588,13	-244.257,42
Leiderdorp	33.003,16	16.499,10
Leidschendam-Voorburg	-1.473.508,76	-736.643,87
Lelystad	-90.991,73	-45.489,04
Lemsterland	159.471,21	79.723,65
Leudal	-32.974,49	
Leusden	271.126,55	135.542,94
Liemeeer	78.850,43	
Liesveld	31.955,07	15.975,14
Lingewaal	73.181,86	36.585,44
Lingewaard	-63.759,55	-31.874,99
Lisse	20.149,36	10.073,17
Lith	31.077,72	15.536,53
Littenseradiel	-58.746,98	-29.369,08
Lochem	73.738,11	36.863,53
Loenen	-37.747,61	-18.870,98
Loon op Zand	230.266,75	115.116,11
Lopik	6.864,44	3.431,71
Loppersum	-72.962,33	-36.475,69
Losser	147.907,39	73.942,60
Maarsse	85.060,51	42.523,88
Maasbracht	66.723,84	
Maasbree	141.525,11	70.751,94
Maasdonk	81.889,46	40.938,59
Maasdriel	183.089,47	91.531,00
Maasgouw	92.806,58	
Maassluis	-127.337,32	-63.659,11
Maastricht	510.164,17	255.043,82
Margraten	-52.623,11	-26.307,61
Marum	-76.151,72	-38.070,15
Medemblik (voor herindeling)	49.113,73	
Medemblik (na herindeling)		69.626,31
Meerlo-Wanssum	95.502,69	47.744,18
Meerssen	5.408,95	2.704,07
Meijel	78.715,46	39.351,83
Menaldumadeel	82.329,25	41.158,45
Menterwolde	-46.067,89	-23.030,49
Meppel	-48.547,98	-24.270,35
Middelburg	-242.981,51	-121.472,53
Middelharnis	-157.874,33	-78.925,32
Midden-Drenthe	12.626,46	6.312,28
Midden-Delfland	75.820,47	37.904,55
Mill en Sint Hubert	25.445,61	12.720,90
Millingen aan de Rijn	33.634,52	16.814,74
Moerdijk	78.316,23	39.152,24
Montferland	99.762,09	49.873,56
Montfoort U	132.096,36	66.038,27
Mook en Middelaar	78.880,14	39.434,15
Moordrecht	34.291,18	17.143,02
Muiden	-26.282,56	-13.139,31
Naarden	23.114,21	11.555,37
Neder-Betuwe	38.498,25	19.246,24
Nederlek	-158.490,30	-79.233,26
Nederweert	205.609,79	102.789,48
Neerijnen	4.333,75	2.166,55
Niedorp	94.129,69	47.057,79
Nieuwegein	-7.153,98	-3.576,45
Nieuwerkerk a/d IJssel	-31.188,44	-15.591,88
Nieuwkoop (voor herindeling)	57.910,70	
Nieuwkoop (na herindeling)		72.850,70
Nieuw-Lekkerland	63.667,90	31.829,18
Nijefurd	6.737,15	3.368,07
Nijkerk	143.316,21	71.647,36
Nijmegen	2.029.663,08	1.014.679,32
Noord-Beveland	21.484,35	10.740,57
Noordenveld	73.260,58	36.624,80
Noorder-Koggenland	41.097,72	
Noordoostpolder	90.987,49	45.486,92
Noordwijk	110.242,98	55.113,22
Noordwijkerhout	-19.631,29	-9.814,17

Gemeente ¹⁾	Suppletie 2006	Suppletie 2007
Nuenen c.a.	81.781,45	40.884,59
Nunspeet	182.485,14	91.228,88
Nuth	-19.766,54	-9.881,79
Obdam	24.993,97	
Oegstgeest	-129.621,44	-64.801,00
Oirschot	112.870,55	56.426,81
Oisterwijk	120.421,71	60.201,82
Oldebroek	209.616,98	104.792,77
Oldenzaal	41.380,43	20.687,11
Olst-Wijhe	-6.957,43	-3.478,20
Ommen	44.418,39	22.205,86
Onderbanken	-42.669,32	-21.331,46
Oosterhout	209.660,49	104.814,52
Oostflakkee	-21.272,24	-10.634,53
Ooststellingwerf	-64.473,18	-32.231,76
Oostzaan	69.726,02	34.857,78
Opmeer	93.083,40	46.534,72
Opsterland	36.144,20	18.069,39
Oss	87.384,54	43.685,72
Oud-Beijerland	-218.689,25	-109.328,22
Oude IJsselstreek	192.526,20	96.248,66
Ouder-Amstel	-61.988,45	-30.989,58
Ouderkerk	33.844,93	16.919,92
Oudewater	59.648,85	29.819,95
Overbetuwe	-95.601,02	-47.793,34
Papendrecht	-215.109,14	-107.538,44
Pekela	-45.147,84	-22.570,54
Pijnacker-Nootdorp	-116.344,03	-58.163,29
Purmerend	-106.964,81	-53.474,38
Putten	136.626,49	68.303,00
Raalte	56.262,19	28.126,87
Reeuwijk	64.857,05	32.423,66
Reiderland	-110.739,93	-55.361,66
Reimerswaal	-51.358,82	-25.675,56
Renkum	-207.358,34	-103.663,62
Renswoude	27.932,81	13.964,31
Reusel-De Mierden	133.760,75	66.870,34
Rheden	-300.258,69	-150.106,82
Rhenen	74.837,37	37.413,07
Ridderkerk	-250.508,03	-125.235,23
Rijnwaarden	19.903,23	9.950,12
Rijnwoude	111.351,84	55.667,57
Rijssen-Holten	119.742,48	59.862,26
Rijswijk	-1.485.470,07	-742.623,63
Roerdalen (voor herindeling)	-56.224,62	
Roerdalen (na herindeling)		-22.152,97
Roermond (voor herindeling)	106.504,82	
Roermond (na herindeling)		30.897,68
Roggel en Neer	51.108,20	
Roosendaal	-590.867,35	-295.389,36
Rotterdam	-1.417.652,47	-708.719,92
Rozenburg	76.302,33	38.145,44
Rozendaal	-29.101,23	-14.548,43
Rucphen	146.843,31	73.410,64
Schagen	-4.806,53	-2.402,90
Scheemda	-96.553,03	-48.269,27
Schermer	-38.690,15	-19.342,17
Scherpenzeel	116.729,78	58.356,14
Schiedam	-1.276.010,14	-637.909,37
Schiermonnikoog	19.429,38	9.713,23
Schijndel	199.657,85	99.813,95
Schinnen	6.619,46	3.309,23
Schoonhoven	-262.882,09	-131.421,33
Schouwen-Duiveland	53.459,63	26.725,81
Sevenum	68.663,94	34.326,82
's-Gravendeel	1.239,20	
's-Gravenhage	-923.483,19	-461.672,33
's-Hertogenbosch	768.270,08	384.077,42
Simpelveld	17.572,74	8.785,05
Sint-Anthonis	-73.568,36	-36.778,66
Sint-Michielsgestel	51.595,74	25.794,00

Gemeente ¹⁾	Suppletie 2006	Suppletie 2007
Sint-Oedenrode	155.050,10	77.513,42
Sittard-Geleen	-218.500,29	-109.233,76
Skarsterlan	180.396,70	90.184,82
Sliedrecht	-92.852,62	-46.419,34
Slochteren	30.420,81	15.208,13
Sluis	-88.333,41	-44.160,08
Smallingerland	-165.988,69	-82.981,90
Sneek	-239.332,01	-119.648,06
Soest	68.394,02	34.191,88
Someren	-11.677,63	-5.837,94
Son en Breugel	39.731,98	19.863,01
Spijkenisse	-871.168,44	-435.518,88
Stadskanaal	-227.072,83	-113.519,39
Staphorst	185.472,27	92.722,22
Stede Broec	-268,03	-134,00
Steenbergen	96.346,79	48.166,17
Steenwijkerland	95.834,90	47.910,26
Stein	80.422,50	40.205,22
Strijen	42.406,64	21.200,14
Swalmen	-44.700,18	
Ten Boer	30.891,16	15.443,26
Ter Aar	8.962,12	
Terneuzen	23.585,63	11.791,05
Terschelling	93.454,46	46.720,22
Teylingen	112.306,86	56.145,01
Texel	60.461,95	30.226,44
Tholen	-17.832,25	-8.914,79
Thorn	-8.822,32	
Tiel	-127.748,07	-63.864,45
Tilburg	1.345.762,50	672.780,32
Tubbergen	125.059,09	62.520,17
Twenterand	219.161,79	109.564,46
Tynaarlo	259.540,93	129.751,00
Tytsjerksteradiel	228.779,48	114.372,58
Ubbergen	-75.309,14	-37.648,92
Uden	224.506,99	112.236,66
Uitgeest	12.467,66	6.232,89
Uithoorn	-87.307,13	-43.647,02
Urk	200.960,30	100.465,08
Utrecht	-167.205,85	-83.590,39
Utrechtse Heuvelrug	-89.975,69	-44.981,10
Vaals	-174.533,81	-87.253,81
Valkenburg aan de Geul	-157.992,21	-78.984,26
Valkenswaard	-118.951,88	-59.467,02
Veendam	-97.182,82	-48.584,12
Veenendaal	-222.076,62	-111.021,65
Veere	185.522,24	92.747,21
Veghel	65.567,43	32.778,80
Veldhoven	272.836,47	136.397,77
Velsen	-416.646,19	-208.291,85
Venlo	-32.897,14	-16.446,10
Venray	14.604,29	7.301,05
Vianen	-13.299,44	-6.648,72
Vlaardingen	-1.784.768,02	-892.250,16
Vlagtwedde	90.574,51	45.280,46
Vlieland	12.842,84	6.420,46
Vlissingen	-120.926,99	-60.454,42
Vlist	37.540,20	18.767,29
Voerendaal	45.507,39	22.750,28
Voorschoten	9.354,85	4.676,73
Voorst	21.007,60	10.502,22
Vught	199.669,26	99.819,65
Waalre	37.802,07	18.898,20
Waalwijk	376.621,78	188.282,65
Waddinxveen	103.396,39	51.690,44
Wageningen	583.816,20	291.864,31
Wassenaar	-360.057,86	-180.001,93
Waterland	139.568,88	69.773,97
Weert	-170.201,62	-85.088,04
Weesp	-226.830,21	-113.398,10
Werkendam	86.300,62	43.143,84

Gemeente ¹⁾	Suppletie 2006	Suppletie 2007
Wervershoof	82.396,91	41.192,27
West Maas en Waal	80.521,19	40.254,56
Wester-Koggenland	74.767,12	
Westerveld	201,18	100,58
Westervoort	-32.683,26	-16.339,18
Westland	406.811,48	203.375,23
Weststellingwerf	-98.396,45	-49.190,84
Westvoorne	102.027,13	51.005,91
Wierden	327.636,78	163.793,82
Wieringen	65.107,21	32.548,72
Wieringermeer	4.713,63	2.356,46
Wijchen	443.604,91	221.769,19
Wijdmeren	47.687,38	23.840,11
Wijk bij Duurstede	198.673,40	99.321,80
Winschoten	-178.917,59	-89.445,38
Winsum	-20.100,68	-10.048,83
Winterswijk	41.692,52	20.843,13
Woensdrecht	74.749,88	37.369,33
Woerden	14.122,29	7.060,08
Wognum	49.062,06	
Wormerland	78.136,33	39.062,31
Woudenberg	123.763,38	61.872,41
Woudrichem	120.764,32	60.373,10
Wunseradiel	94.088,42	47.037,15
Wymbritseradiel	76.550,76	38.269,64
Zaanstad	-117.972,07	-58.977,19
Zaltbommel	-13.232,69	-6.615,35
Zandvoort	-195.157,74	-97.564,23
Zederik	33.393,18	16.694,09
Zeevang	3.630,62	1.815,04
Zeewolde	-15.550,97	-7.774,32
Zeist	94.808,33	47.397,06
Zevenaar	-27.373,25	-13.684,57
Zevenhuizen-Moerkapelle	-4.401,55	-2.200,44
Zijpe	78.239,38	39.113,82
Zoetermeer	-1.199.975,05	-599.897,53
Zoeterwoude	20.494,63	10.245,78
Zuidhorn	-14.579,20	-7.288,50
Zundert	-48.741,45	-24.367,07
Zutphen	-128.729,63	-64.355,16
Zwartewaterland	182.229,73	91.101,20
Zwijndrecht	-317.023,90	-158.488,18
Zwolle	55.070,49	27.531,11

¹⁾ Het betreft de gemeentenames naar de stand op 1 januari 2007.

BIJLAGE 2

Gemeente	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Aa en Hunze	230.547	115.274
Aalburg	-199.384	-99.692
Aalsmeer	-550.595	-275.298
Aalten	749.572	374.786
Abcoude	-103.981	-51.990
Achtkarspelen	36.343	18.171
Alblasserdam	-238.710	-119.355
Albrandswaard	-283.725	-141.862
Alkemade	-153.701	-76.850
Alkmaar	-694.034	-347.017
Almelo	1.029.888	514.944
Almere	-2.091.114	-1.045.557
Alphen aan den Rijn	-557.282	-278.641
Alphen-Chaam	-187.004	-93.502
Ameland	-69.929	-34.965
Amersfoort	1.122.466	561.233
Amstelveen	-2.108.464	-1.054.232
Amsterdam	6.595.117	3.297.559
Andijk	-101.174	-50.587
Anna Paulowna	190.731	95.365
Apeldoorn	1.146.242	573.121
Appingedam	-355.115	-177.557
Arcen en Velden	15.950	7.975
Arnhem	-115.389	-57.694
Assen	-107.450	-53.725
Asten	-117.845	-58.922
Baarle-Nassau	-96.948	-48.474
Baarn	-179.098	-89.549
Barendrecht	-80.055	-40.027
Barneveld	-16.008	-8.004
Bedum	-148.304	-74.152
Beek	192.829	96.415
Beemster	-233.112	-116.556
Beesel	200.999	100.499
Bellingwedde	6.404	3.202
Bennebroek	-200.486	-100.243
Bergambacht	-94.269	-47.135
Bergeijk	-106.727	-53.363
Bergen L	-333.249	-166.625
Bergen NH	-628.058	-314.029
Bergen op Zoom	1.419.192	709.596
Berkelland	1.174.248	587.124
Bernheze	121.003	60.502
Bernisse	-126.516	-63.258
Best	-167.174	-83.587
Beuningen	-224.885	-112.443
Beverwijk	-403.288	-201.644
Binnenmaas	-308.811	-154.406
Bladel	-249.730	-124.865
Blaricum	-176.617	-88.309
Bloemendaal	-411.218	-205.609
Boarnsterhim	-534.506	-267.253
Bodegraven	14.373	7.187
Boekel	29.952	14.976
Bolsward	-224.610	-112.305
Borger-Odoorn	407.181	203.591
Borne	-39.407	-19.703
Borsele	-182.568	-91.284
Boskoop	20.075	10.037
Boxmeer	-241.348	-120.674
Boxtel	-71.923	-35.961
Breda	448.864	224.432
Breukelen	-310.914	-155.457
Brielle	-66.351	-33.176
Bronckhorst	942.727	471.364
Brummen	198.499	99.249
Brunssum	159.840	79.920
Bunnik	-211.295	-105.647
Bunschoten	168.303	84.151

Gemeente	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Buren	302.230	151.115
Bussum	-583.840	-291.920
Capelle aan den IJssel	-1.184.728	-592.364
Castricum	-526.074	-263.037
Coevorden	697.713	348.857
Cranendonck	-306.207	-153.104
Cromstrijen	3.091	1.546
Cuijk	-329.044	-164.522
Culemborg	-182.263	-91.132
Dalfsen	-110.583	-55.291
Dantumadeel	-104.942	-52.471
De Bilt	-1.058.371	-529.185
De Marne	-552.158	-276.079
De Ronde Venen	-277.161	-138.581
De Wolden	99.402	49.701
Delft	-176.142	-88.071
Delfzijl	-838.369	-419.185
Den Helder	122.496	61.248
Deurne	-93.237	-46.619
Deventer	-171.777	-85.888
Diemen	-674.909	-337.454
Dinkelland	400.557	200.279
Dirksland	15.238	7.619
Doesburg	204.475	102.237
Doetinchem	1.336.262	668.131
Dongen	-77.978	-38.989
Dongeradeel	-462.176	-231.088
Dordrecht	-198.566	-99.283
Drechterland	-55.612	-27.806
Drimmelen	-255.572	-127.786
Dronten	238.122	119.061
Druten	-182.578	-91.289
Duiven	-7.871	-3.936
Echt-Susteren	639.729	319.865
Edam-Volendam	-208.145	-104.073
Ede	1.086.264	543.132
Eemnes	-74.010	-37.005
Eemsmond	-51.780	-25.890
Eersel	-252.728	-126.364
Eijsden	46.112	23.056
Eindhoven	-3.714.138	-1.857.069
Elburg	-23.070	-11.535
Emmen	3.692.863	2.488.607
Enkhuizen	161.190	80.595
Enschede	831.517	415.758
Epe	254.192	127.096
Ermelo	193.841	96.921
Etten-Leur	28.521	14.261
Ferwerderadiel	-237.107	-118.554
Franekeradeel	-286.160	-143.080
Gaasterlan-Sleat	-66.099	-33.049
Geertruidenberg	-232.615	-116.307
Geldermalsen	68.450	34.225
Geldrop-Mierlo	-244.210	-122.105
Gemert-Bakel	-188.089	-94.044
Gennep	-182.995	-91.497
Giessenlanden	-23.076	-11.538
Gilze en Rijen	-48.459	-24.230
Goedereede	287.229	143.614
Goes	695.106	347.553
Goirle	-257.203	-128.601
Gorinchem	-682.358	-341.179
Gouda	-127.474	-63.737
Graafstroom	-82.665	-41.332
Graft-De Rijp	-138.519	-69.260
Grave	-112.746	-56.373
Groesbeek	-296.612	-148.306
Groningen	2.344.440	1.172.220
Grootegast	-94.766	-47.383
Gulpen-Wittem	27.487	13.744
Haaksbergen	-5.651	-2.825

Gemeente	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Haaren	-10.087	-5.043
Haarlem	-2.186.129	-1.093.065
Haarlemmerliede Spaarnw	-220.970	-110.485
Haarlemmermeer	-2.305.564	-1.152.782
Halderberge	142.097	71.049
Hardenberg	-121.764	-60.882
Harderwijk	798.777	399.389
Hardinxveld-Giessendam	-95.084	-47.542
Haren	-179.530	-89.765
Harenkarspel	-33.441	-16.721
Harlingen	-66.687	-33.344
Hattem	52.278	26.139
Heemskerk	-857.545	-428.773
Heemstede	-938.836	-469.418
Heerde	12.576	6.288
Heerenveen	-853.064	-426.532
Heerhugowaard	-105.577	-52.789
Heerlen	-1.029.863	-514.932
Heeze-Leende	-211.516	-105.758
Heiloo	-198.401	-99.200
Helden	-65.161	-32.581
Hellendoorn	1.166.122	703.415
Hellevoetsluis	-6.896	-3.448
Helmond	319.069	159.535
Hendrik-Ido-Ambacht	1.275.295	1.603.040
Hengelo O	249.340	124.670
Het Bildt	-248.537	-124.269
Heumen	45.050	22.525
Heusden	53.445	26.722
Hillegom	-438.013	-219.007
Hilvarenbeek	-108.186	-54.093
Hilversum	-1.359.230	-679.615
Hof van Twente	-216.687	-108.344
Hoogeveen	1.164.636	582.318
Hoogezand-Sappemeer	-40.855	-20.427
Hoorn	753.792	376.896
Horst aan de Maas	-240.717	-120.359
Houten	-20.525	-10.262
Huizen	-384.013	-192.007
Hulst	744.525	372.263
IJsselstein	-344.170	-172.085
Jacobsvoude	-135.480	-67.740
Kampen	559.478	279.739
Kapelle	159.490	79.745
Katwijk	3.254	1.627
Kerkrade	127.013	63.507
Kessel	-32.220	-16.110
Koggenland	99.218	49.609
Kollumerland en Nwkrui	-288.422	-144.211
Korendijk	-136.721	-68.360
Krimpen aan den IJssel	-378.803	-189.401
Laarbeek	-189.864	-94.932
Landerd	12.870	6.435
Landgraaf	-114.198	-57.099
Landsmeer	-60.868	-30.434
Langedijk	17.340	8.670
Lansingerland	-360.232	-180.116
Laren	-457.944	-228.972
Leek	-127.165	-63.582
Leerdam	-68.543	-34.271
Leeuwarden	-548.469	-274.235
Leeuwarderadeel	82.537	41.269
Leiden	1.096.540	548.270
Leiderdorp	-21.954	-10.977
Leidschendam-Voorburg	-2.541.630	-1.270.815
Lelystad	1.126.130	563.065
Lemsterland	-202.819	-101.410
Leudal	-276.812	-138.406
Leusden	-22.833	-11.416
Liesveld	-109.482	-54.741
Lingewaal	-89.959	-44.979

Gemeente	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Lingewaard	131.899	65.950
Lisse	-436.831	-218.415
Lith	2.867	1.433
Littenseradiel	-206.928	-103.464
Lochem	516.028	258.014
Loenen	-167.653	-83.827
Loon op Zand	12.200	6.100
Lopik	-200.811	-100.406
Loppersum	-96.988	-48.494
Losser	293.422	146.711
Maarssen	-126.784	-63.392
Maasbree	22.475	11.237
Maasdonk	-32.080	-16.040
Maasdriel	-41.962	-20.981
Maasgouw	66.990	33.495
Maassluis	-237.432	-118.716
Maastricht	1.477.052	738.526
Margraten	-46.057	-23.028
Marum	-40.105	-20.052
Medemblik	-8.401	-4.201
Meerlo-Wanssum	-2.868	-1.434
Meerssen	120.297	60.148
Meijel	-68.928	-34.464
Menaldumadeel	-190.851	-95.425
Menterwolde	-168.889	-84.445
Meppel	1.147.789	915.674
Middelburg	363.096	181.548
Middelharnis	-116.229	-58.115
Midden Drenthe	716.580	358.290
Midden-Delfland	55.247	27.623
Mill en Sint Hubert	-41.009	-20.505
Millingen aan de Rijn	-49.609	-24.805
Moerdijk	719.192	359.596
Montferland	797.644	398.822
Montfoort U	31.867	15.934
Mook en Middelaar	-119.625	-59.813
Moordrecht	-89.686	-44.843
Muiden	-111.426	-55.713
Naarden	-128.044	-64.022
Neder-Betuwe	-160.963	-80.481
Nederlek	-219.968	-109.984
Nederweert	-119.396	-59.698
Neerijnen	-77.586	-38.793
Niedorp	61.222	30.611
Nieuwegein	-437.290	-218.645
Nieuwerkerk a/d IJssel	-166.006	-83.003
Nieuwkoop	-569.801	-284.901
Nieuw-Lekkerland	-18.428	-9.214
Nijefurd	-207.480	-103.740
Nijkerk	212.592	106.296
Nijmegen	20.260	10.130
Noord-Beveland	-15.973	-7.987
Noordenveld	222.128	111.064
Noordoostpolder	-63.475	-31.738
Noordwijk	-155.213	-77.606
Noordwijkerhout	-214.003	-107.002
Nuenen c.a.	-83.080	-41.540
Nunspeet	147.014	73.507
Nuth	-91.650	-45.825
Oegstgeest	-391.185	-195.592
Oirschot	-34.968	-17.484
Oisterwijk	-400.403	-200.201
Oldebroek	397.650	198.825
Oldenzaal	233.193	116.596
Olst-Wijhe	-26.536	-13.268
Ommen	-3.719	-1.860
Onderbanken	2.777	1.388
Oost Gelre	1.067.698	780.377
Oosterhout	-69.761	-34.880
Oostflakkee	-81.042	-40.521
Ooststellingwerf	-556.748	-278.374

Gemeente	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Oostzaan	-92.333	-46.166
Opmeer	23.675	11.838
Opsterland	-98.355	-49.178
Oss	-506.312	-253.156
Oud-Beijerland	-137.775	-68.888
Oude IJsselstreek	902.644	451.322
Ouder-Amstel	-472.936	-236.468
Ouderkerk	-135.779	-67.890
Oudewater	-39.773	-19.887
Overbetuwe	-38.653	-19.327
Papendrecht	-338.963	-169.481
Pekela	27.637	13.818
Pijnacker-Nootdorp	-167.816	-83.908
Purmerend	-213.440	-106.720
Putten	120.783	60.392
Raalte	-177.067	-88.533
Reeuwijk	-22.492	-11.246
Reiderland	61.740	30.870
Reimerswaal	45.884	22.942
Renkum	-228.634	-114.317
Renswoude	-30.746	-15.373
Reusel-De Mierden	-1.749	-875
Rheden	-1.202.404	-601.202
Rhenen	-38.029	-19.015
Ridderkerk	287.993	143.997
Rijnwaarden	-97.012	-48.506
Rijnwoude	-318.301	-159.150
Rijssen-Holten	609.768	304.884
Rijswijk	-2.130.835	-1.065.418
Roerdalen	-113.270	-56.635
Roermond	19.261	9.631
Roosendaal	159.153	79.577
Rotterdam	5.838.086	2.919.043
Rozenburg	-166.655	-83.328
Rozendaal	-65.704	-32.852
Rucphen	227.534	113.767
Schagen	-318.102	-159.051
Scheemda	-84.218	-42.109
Schermer	-13.271	-6.635
Scherpenzeel	31.849	15.924
Schiedam	-233.779	-116.889
Schiermonnikoog	-337	-169
Schijndel	265.439	132.720
Schinnen	350.758	175.379
Schoonhoven	-268.833	-134.416
Schouwen-Duiveland	395.046	197.523
Sevenum	-55.453	-27.727
's-Gravenhage	12.245.188	6.122.594
's-Hertogenbosch	-564.884	-282.442
Simpelveld	-173.068	-86.534
Sint-Anthonis	-7.289	-3.645
Sint-Michielsgestel	-36.031	-18.015
Sint-Oedenrode	124.315	62.158
Sittard-Geleen	2.023.929	1.011.964
Skarsterlan	-436.166	-218.083
Sliedrecht	-448.372	-224.186
Slochteren	-268.960	-134.480
Sluis	93.640	46.820
Smallingerland	-229.538	-114.769
Sneek	-756.760	-378.380
Soest	-653.086	-326.543
Someren	-256.151	-128.075
Son en Breugel	-367.168	-183.584
Spijkenisse	-301.464	-150.732
Stadskanaal	37.684	18.842
Staphorst	-188.142	-94.071
Stede Broec	38.109	19.055
Steenbergen	260.433	130.217
Steenwijkerland	448.446	224.223
Stein	431.437	215.718
Strijen	-86.273	-43.137

Gemeente	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Ten Boer	870	435
Terneuzen	-67.847	-33.924
Terschelling	-80.625	-40.312
Texel	-8.559	-4.280
Teylingen	-218.527	-109.263
Tholen	384.349	192.174
Tiel	54.107	27.054
Tilburg	692.016	346.008
Tubbergen	286.245	143.122
Twenterand	578.126	289.063
Tynaarlo	-68.496	-34.248
Tytsjerksteradiel	94.907	47.454
Ubbergen	-218.057	-109.029
Uden	-54.285	-27.142
Uitgeest	-115.820	-57.910
Uithoorn	-746.777	-373.389
Urk	183.338	91.669
Utrecht	3.876.147	1.938.074
Utrechtse Heuvelrug	-528.769	-264.384
Vaals	-101.699	-50.849
Valkenburg aan de Geul	-182.983	-91.492
Valkenswaard	-475.641	-237.820
Veendam	-495.286	-247.643
Veenendaal	72.127	36.064
Veere	-14.576	-7.288
Veghel	141.753	70.876
Veldhoven	-285.265	-142.632
Velsen	-1.379.752	-689.876
Venlo	130.632	65.316
Venray	193.800	96.900
Vianen	-140.555	-70.277
Vlaardingen	-1.658.269	-829.135
Vlagtwedde	-196.907	-98.453
Vlieland	-47.960	-23.980
Vlissingen	203.321	101.661
Vlist	-185.391	-92.695
Voerendaal	40.604	20.302
Voorschoten	-315.125	-157.563
Voorst	-20.583	-10.291
Vught	-177.754	-88.877
Waalre	-336.519	-168.260
Waalwijk	-3.363	-1.681
Waddinxveen	-204.022	-102.011
Wageningen	97.362	48.681
Wassenaar	-541.041	-270.521
Waterland	-299.194	-149.597
Weert	92.249	46.124
Weesp	-441.972	-220.986
Werkendam	-412.446	-206.223
Wervershoof	-59.871	-29.936
West Maas en Waal	47.333	23.666
Westerveld	252.138	126.069
Westervoort	244.284	122.142
Westland	329.541	164.770
Weststellingwerf	-505.686	-252.843
Westvoorne	235.903	117.951
Wierden	337.908	168.954
Wieringen	-43.249	-21.624
Wieringermeer	52.771	26.386
Wijchen	-16.206	-8.103
Wijdmeren	-317.148	-158.574
Wijk bij Duurstede	-46.761	-23.380
Winschoten	-85.708	-42.854
Winsum	-279.703	-139.852
Winterswijk	512.245	256.123
Woensdrecht	189.128	94.564
Woerden	-369.495	-184.748
Wormerland	-221.594	-110.797
Woudenberg	205.470	102.735
Woudrichem	-257.463	-128.732
Wunseradiel	-69.454	-34.727

Gemeente	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Wymbritseradiel	-217.506	-108.753
Zaanstad	-1.889.931	-944.966
Zaltbommel	-56.834	-28.417
Zandvoort	-542.155	-271.077
Zederik	40.082	20.041
Zeevang	-67.059	-33.530
Zeewolde	203.007	101.503
Zeist	-921.273	-460.636
Zevenaar	-27.298	-13.649
Zevenhuizen-Moerkapelle	-197.270	-98.635
Zijpe	-45.962	-22.981
Zoetermeer	-211.303	-105.651
Zoeterwoude	-230.157	-115.078
Zuidhorn	-213.490	-106.745
Zundert	-12.562	-6.281
Zutphen	982.263	491.131
Zwartewaterland	341.229	170.614
Zwijndrecht	-334.557	-167.278
Zwolle	956.739	478.370

BIJLAGE 3

Gemeente	Suppletie 2006	Suppletie 2007	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Aa en Hunze	-3.976	-3.364	-2.648	-1.897
Aalburg	52.084	44.063	34.688	24.844
Aalsmeer	280.640	237.422	186.906	133.865
Aalten	-450.372	-381.015	-299.948	-214.828
Abcoude	342.635	289.869	228.195	163.437
Achtkarspelen	568.635	481.065	378.711	271.239
Alblasserdam	143.459	121.367	95.544	68.430
Albrandswaard	165.562	140.065	110.264	78.973
Alkemade (vóór herindeling)	-123.132	-104.170	-82.006	
Alkmaar	146.052	123.560	97.271	69.667
Almelo	1.289.096	1.090.575	858.538	614.899
Almere	2.565.825	2.170.688	1.708.840	1.223.899
Alphen aan den Rijn	427.120	361.343	284.462	203.736
Alphen-Chaam	-35.410	-29.957	-23.583	-16.890
Ambt Montfort	-34.662			
Ameland	-101.157	-85.579	-67.371	-48.252
Amersfoort	4.339.334	3.671.077	2.889.996	2.069.862
Amstelveen	-251.094	-212.426	-167.229	-119.772
Amsterdam	-12.517.908	-10.590.151	-8.336.927	-5.971.042
Andijk	-54.634	-46.220	-36.386	-26.060
Anna Paulowna	131.731	111.444	87.733	62.836
Apeldoorn	2.806.903	2.374.640	1.869.397	1.338.893
Appingedam	446.673	377.886	297.475	213.063
Arcen en Velden	42.865	36.264	28.548	20.446
Arnhem	7.719.685	6.530.854	5.141.310	3.682.290
Assen	575.287	486.693	383.141	274.412
Asten	-216.168	-182.878	-143.968	-103.112
Baarle-Nassau	2.746	2.324	1.829	1.310
Baarn	-527.668	-446.407	-351.427	-251.698
Barendrecht	420.438	355.690	280.011	200.549
Barneveld	-614.422	-519.801	-409.205	-293.079
Bedum	82.814	70.061	55.154	39.502
Beek	306.114	258.972	203.872	146.016
Beemster	-5.862	-4.959	-3.904	-2.796
Beesel	-163.204	-138.071	-108.694	-77.848
Bellingwedde	107.184	90.677	71.384	51.127
Bennebroek	-107.040	-90.556	-71.289	
Bergambacht	146.715	124.121	97.712	69.983
Bergeijk	-285.379	-241.431	-190.063	-136.126
Bergen (Limburg)	-110.215	-93.242	-73.403	-52.572
Bergen (Noord-Holland)	-299.913	-253.727	-199.742	-143.059
Bergen op Zoom	45.092	38.148	30.032	21.509
Bergschenhoek	63.160			
Berkel en Rodenrijs	192.855			
Berkelland	84.552	71.531	56.312	40.331
Bernheze	-11.635	-9.843	-7.749	-5.550
Bernisse	93.824	79.375	62.487	44.754
Best	-540.008	-456.847	-359.645	-257.584
Beuningen	50.068	42.358	33.346	23.883
Beverwijk	79.393	67.167	52.876	37.871
Binnenmaas (vóór herindeling)	-105.466			
Binnenmaas (na herindeling)		-18.812	-14.809	-10.607
Bladel	-79.182	-66.988	-52.735	-37.770
Blaricum	537.594	454.804	358.038	256.432
Bleiswijk	127.970			
Bloemendaal (vóór herindeling)	1.067.602	903.191	711.023	
Bloemendaal (na herindeling 2009)				458.188
Boarnsterhim	150.693	127.486	100.362	71.881
Bodegraven	12.013	10.163	8.001	5.730
Boekel	-62.176	-52.601	-41.409	-29.658
Bolsward	82.201	69.542	54.746	39.210
Borger-Odoorn	640.404	541.782	426.509	305.473
Borne	152.795	129.265	101.761	72.883
Borsele	469.423	397.132	312.636	223.915
Boskoop	348.199	294.576	231.900	166.091
Boxmeer	163.263	138.120	108.733	77.876
Boxtel	-139.086	-117.667	-92.631	-66.344
Breda	-441.981	-373.916	-294.360	-210.825
Breukelen	7.828	6.622	5.213	3.734

Gemeente	Suppletie 2006	Suppletie 2007	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Brielle	6.765	5.724	4.506	3.227
Bronckhorst	-745.190	-630.430	-496.296	-355.455
Brummen	-148.986	-126.042	-99.225	-71.067
Brunssum	227.341	192.331	151.409	108.442
Bunnik	711.079	601.573	473.579	339.185
Bunschoten	-341.295	-288.735	-227.302	-162.798
Buren	-220.369	-186.433	-146.766	-105.116
Bussum	-1.499.946	-1.268.955	-998.964	-715.474
Capelle aan den IJssel	472.556	399.783	314.722	225.409
Castricum	828.793	701.159	551.976	395.334
Coevorden	736.931	623.444	490.796	351.516
Cranendonck	112.731	95.371	75.079	53.773
Cromstrijen	102.276	86.526	68.116	48.786
Cuijk	-287.423	-243.160	-191.424	-137.101
Culemborg	747.374	632.278	497.751	356.497
Dalfsen	-502.477	-425.096	-334.650	-239.682
Dantumadeel	70.003	59.222	46.622	33.391
De Bilt	39.058	33.043	26.013	18.631
De Marne	-3.611	-3.055	-2.405	-1.722
De Ronde Venen	-353.546	-299.100	-235.462	-168.642
De Wolden	193.923	164.059	129.153	92.501
Delft	1.822.258	1.541.630	1.213.624	869.217
Delfzijl	754.410	638.231	502.437	359.853
Den Helder	470.343	397.910	313.248	224.353
Deurne	-34.446	-29.141	-22.941	-16.431
Deventer	1.420.258	1.201.538	945.892	677.463
Diemen	-237.002	-200.504	-157.843	-113.050
Dinkelland	440.678	372.814	293.492	210.204
Dirksland	-79.949	-67.637	-53.246	-38.136
Doesburg	124.583	105.398	82.973	59.426
Doetinchem	-190.314	-161.006	-126.749	-90.780
Dongen	-155.919	-131.907	-103.842	-74.373
Dongeradeel	12.736	10.775	8.482	6.075
Dordrecht	1.721.977	1.456.792	1.146.837	821.383
Drechterland	-243.817	-206.269	-162.382	-116.301
Drimmelen	-408.619	-345.692	-272.140	-194.911
Dronten	319.521	270.315	212.801	152.411
Druten	238.480	201.754	158.828	113.755
Duiven	-100.586	-85.096	-66.990	-47.980
Echt-Susteren	-275.294	-232.899	-183.346	-131.315
Edam-Volendam	-238.799	-202.024	-159.040	-113.907
Ede	1.918.391	1.622.959	1.277.648	915.073
Eemnes	-129.418	-109.488	-86.193	-61.733
Eemsmond	789.691	668.078	525.934	376.682
Eersel	100.333	84.882	66.822	47.859
Eijsden	52.346	44.285	34.862	24.969
Eindhoven	-720.305	-609.378	-479.723	-343.585
Elburg	-303.385	-256.663	-202.054	-144.714
Emmen	4.106.158	3.473.809	2.734.701	1.958.637
Enkhuizen	541.824	458.383	360.855	258.450
Enschede	5.551.188	4.696.305	3.697.091	2.647.917
Epe	-515.157	-435.823	-343.095	-245.730
Ermelo	-216.002	-182.737	-143.857	-103.033
Etten-Leur	-87.859	-74.329	-58.514	-41.909
Ferwerderadiel	152.686	129.173	101.689	72.831
Franekeradeel	281.285	237.967	187.336	134.173
Gaasterlân-Sleat	-3.031	-2.564	-2.018	-1.446
Geertruidenberg	-299.035	-252.983	-199.157	-142.640
Geldermalsen	-125.535	-106.202	-83.606	-59.880
Geldrop-Mierlo	-500.593	-423.502	-333.395	-238.783
Gemert-Bakel	-86.346	-73.049	-57.507	-41.187
Gennep	-212.620	-179.877	-141.605	-101.420
Giessenlanden	-328.233	-277.685	-218.603	-156.567
Gilze en Rijen	-234.997	-198.808	-156.508	-112.094
Goedereede	-150.311	-127.163	-100.107	-71.698
Goes	1.315.651	1.113.040	876.223	627.565
Goirle	-312.358	-264.254	-208.030	-148.995
Gorinchem	-233.418	-197.472	-155.456	-111.340
Gouda	1.682.292	1.423.219	1.120.406	802.453
Graafstroom	-54.147	-45.808	-36.062	-25.828
Graft-De Rijp	-35.354	-29.909	-23.546	-16.864

Gemeente	Suppletie 2006	Suppletie 2007	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Grave	23.588	19.956	15.710	11.252
Groenlo	-65.997			
Groesbeek	-422.765	-357.659	-281.562	-201.659
Groningen	5.009.857	4.238.339	3.336.565	2.389.702
Grootegast	152.002	128.594	101.233	72.505
Gulpen-Wittem	218.899	185.189	145.787	104.415
Haaksbergen	274.853	232.525	183.052	131.105
Haaren	172.820	146.206	115.098	82.435
Haarlem	58.639	49.609	39.054	27.971
Haarlemmerliede-Spaarnwoude	32.271	27.301	21.492	15.393
Haarlemmermeer	2.968.747	2.511.560	1.977.185	1.416.092
Haelen	-133.140			
Halderberge	-152.997	-129.435	-101.896	-72.979
Hardenberg	100.479	85.006	66.919	47.929
Harderwijk	-237.658	-201.059	-158.280	-113.363
Hardinxveld-Giessendam	15.721	13.300	10.470	7.499
Haren	286.335	242.240	190.699	136.582
Harenkarspel	60.907	51.527	40.564	29.053
Harlingen	124.853	105.625	83.152	59.555
Hatterr	-2.848	-2.410	-1.897	-1.359
Heel	-54.737			
Heemskerk	-113.762	-96.243	-75.766	-54.265
Heemstede	-151.747	-128.378	-101.063	-72.383
Heerde	-436.385	-369.182	-290.632	-208.156
Heerenveen	601.188	508.605	400.391	286.767
Heerhugowaard	342.212	289.511	227.913	163.235
Heerlen	2.300.743	1.946.429	1.532.295	1.097.455
Heeze-Leende	-179.724	-152.047	-119.696	-85.728
Heiloo	-665.648	-563.139	-443.322	-317.514
Helden	-90.822	-76.835	-60.487	-43.322
Hellendoorn	173.921	147.137	115.831	82.960
Hellevoetsluis	-138.436	-117.117	-92.198	-66.034
Helmond	1.769.340	1.496.862	1.178.380	843.975
Hendrik-Ido-Ambacht	425.516	359.986	283.393	202.971
Hengelo (Overijssel)	1.343.792	1.136.848	894.965	640.989
Het Bildt	634.346	536.656	422.474	302.583
Heumen	-405.767	-343.279	-270.241	-193.551
Heusden	-1.010.862	-855.189	-673.234	-482.181
Heythuysen	-207.352			
Hillegom	3.399	2.876	2.264	1.621
Hilvarenbeek	-98.936	-83.700	-65.892	-47.193
Hilversum	203.605	172.250	135.601	97.120
Hof van Twente	-82.371	-69.686	-54.859	-39.291
Hoogeveen	854.747	723.116	569.261	407.714
Hoogezand-Sappemeer	701.432	593.411	467.153	334.583
Hoorn	142.561	120.607	94.946	68.002
Horst aan de Maas	698.696	591.097	465.331	333.278
Houten	745.151	630.398	496.271	355.437
Huizen	-1.432.707	-1.212.070	-954.183	-683.401
Hulst	27.406	23.186	18.253	13.073
Hunsel	85.427			
IJsselstein	-153.427	-129.799	-102.182	-73.184
Jacobswoude (vóór herindeling)	-82.312	-69.636	-54.819	
Kaag en Braassem (na herindeling 2009)				-97.997
Kampen	83.680	70.793	55.731	39.915
Kapelle	47.926	40.546	31.919	22.861
Katwijk	-260.655	-220.514	-173.596	-124.332
Kerkrade	1.764.029	1.492.368	1.174.843	841.442
Kessel	4.088	3.459	2.723	1.950
Koggenland		-449.170	-353.602	-253.256
Kollumerland en Nieuwkruisland	-31.932	-27.015	-21.267	-15.232
Korendijk	-95.640	-80.912	-63.697	-45.621
Krimpen aan den IJssel	982.201	830.942	654.146	468.510
Laarbeek	-286.813	-242.644	-191.017	-136.810
Landerd	-242.863	-205.462	-161.747	-115.846
Landgraaf	899.207	760.729	598.872	428.922
Landsmeer	200.365	169.509	133.443	95.574
Langedijk	-229.597	-194.239	-152.912	-109.518
Lansingerland		324.851	255.734	183.161
Laren	-255.414	-216.080	-170.105	-121.832
Leek	270.888	229.172	180.412	129.214

Gemeente	Suppletie 2006	Suppletie 2007	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Leerdam	262.975	222.477	175.141	125.439
Leeuwarden	4.651.328	3.935.023	3.097.784	2.218.683
Leeuwarderadeel	261.855	221.530	174.396	124.905
Leiden	11.327.159	9.582.777	7.543.888	5.403.055
Leiderdorp	191.228	161.779	127.358	91.216
Leidschendam-Voorburg	180.930	153.066	120.499	86.303
Lelystad	3.017.468	2.552.778	2.009.633	1.439.332
Lemsterland	59.325	50.189	39.510	28.298
Leudal		-329.810	-259.637	-185.956
Leusden	-72.313	-61.177	-48.161	-34.493
Liemeer	-23.924			
Liesveld	-43.316	-36.645	-28.848	-20.662
Lingewaal	-129.465	-109.527	-86.224	-61.755
Lingewaard	-216.000	-182.736	-143.856	-103.032
Lisse	-230.714	-195.184	-153.656	-110.051
Lith	778	658	518	371
Littenseradiel	150.809	127.585	100.439	71.936
Lochem	-422.448	-357.391	-281.350	-201.508
Loenen	-69.652	-58.925	-46.388	-33.224
Loon op Zand	-247.762	-209.607	-165.009	-118.182
Lopik	-81.570	-69.008	-54.326	-38.909
Loppersum	208.347	176.261	138.759	99.381
Losser	81.625	69.054	54.362	38.935
Maarsse	-152.152	-128.721	-101.334	-72.577
Maasbracht	-115.874			
Maasbree	85.483	72.319	56.932	40.776
Maasdonk	-167.582	-141.775	-111.610	-79.937
Maasdriel	-75.717	-64.056	-50.427	-36.117
Maasgouw		-159.864	-125.850	-90.136
Maassluis	18.199	15.396	12.121	8.681
Maastricht	2.655.655	2.246.684	1.768.667	1.266.748
Margraten	-66.745	-56.466	-44.452	-31.837
Marum	25.195	21.315	16.780	12.018
Medemblik (vóór herindeling)	51.251			
Medemblik (na herindeling)		-122.182	-96.185	-68.890
Meerlo-Wanssum	28.085	23.760	18.705	13.397
Meerssen	175.735	148.672	117.039	83.825
Meijel	30.543	25.839	20.342	14.569
Menaldumadeel	100.933	85.389	67.221	48.145
Menterwolde	286.410	242.303	190.749	136.618
Meppel	-60.573	-51.244	-40.341	-28.893
Middelburg	364.061	307.995	242.464	173.657
Middelharnis	-145.958	-123.481	-97.208	-69.622
Midden-Delfland	100.898	85.360	67.198	48.128
Midden-Drenthe	59.879	50.657	39.879	28.562
Mill en Sint Hubert	-4.085	-3.456	-2.720	-1.948
Millingen aan de Rijn	38.050	32.190	25.341	18.150
Moerdijk	511.891	433.060	340.920	244.172
Montferland	-597.620	-505.587	-398.015	-285.065
Montfoort (Utrecht)	93.564	79.155	62.314	44.630
Mook en Middelaar	66.456	56.221	44.259	31.699
Moordrecht	210.027	177.683	139.878	100.183
Muiden	-16.699	-14.128	-11.122	-7.966
Naarden	-301.464	-255.039	-200.775	-143.798
Neder-A461Betuwe	358.844	303.582	238.990	171.168
Nederlek	104.930	88.771	69.883	50.052
Nederweert	259.171	219.258	172.608	123.624
Neerijnen	-38.857	-32.873	-25.879	-18.535
Niedorp	32.166	27.212	21.422	15.343
Nieuw-Lekkerland	85.631	72.444	57.030	40.846
Nieuwegein	514.624	435.372	342.740	245.476
Nieuwerkerk aan den IJssel	153.480	129.844	102.218	73.210
Nieuwkoop (vóór herindeling)	305.245			
Nieuwkoop (na herindeling)		304.811	239.958	171.862
Nijefurd	62.664	53.014	41.734	29.891
Nijkerk	-317.613	-268.700	-211.530	-151.501
Nijmegen	8.509.322	7.198.886	5.667.208	4.058.946
Noord-Beveland	251.202	212.517	167.300	119.823
Noordenveld	-37.160	-31.437	-24.748	-17.725
Noorder-Koggenland	-80.323			
Noordoostpolder	223.381	188.980	148.772	106.553

Gemeente	Suppletie 2006	Suppletie 2007	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Noordwijk	166.947	141.237	111.187	79.634
Noordwijkerhout	-321.546	-272.028	-214.150	-153.378
Nuenen c.a.	456.232	385.972	303.850	217.623
Nunspeet	-509.634	-431.150	-339.416	-243.095
Nuth	90.943	76.937	60.568	43.380
Obdam	-27.904			
Oegstgeest	-169.897	-143.733	-113.151	-81.041
Oirschot	-226.848	-191.913	-151.081	-108.206
Oisterwijk	-426.960	-361.208	-284.355	-203.660
Oldebroek	-36.242	-30.661	-24.137	-17.288
Oldenzaal	430.209	363.957	286.519	205.210
Olst-Wijhe	379.053	320.679	252.449	180.808
Ommen	200.427	169.561	133.484	95.603
Onderbanken	161.344	136.497	107.455	76.961
Oost Gelre		-55.833	-43.954	-31.480
Oosterhout	252.402	213.532	168.100	120.396
Oostflakkee	100.389	84.929	66.859	47.885
Ooststellingwerf	-186.485	-157.767	-124.199	-88.954
Oostzaan	48.958	41.419	32.606	23.353
Opmeer	-88.335	-74.731	-58.831	-42.136
Opsterland	208.747	176.600	139.026	99.572
Oss	-398.009	-336.716	-265.074	-189.850
Oud-Beijerland	555.268	469.757	369.808	264.863
Oude IJsselstreek	-418.766	-354.276	-278.898	-199.751
Ouder-Amstel	-119.062	-100.727	-79.295	-56.793
Ouderkerk	184.995	156.506	123.207	88.243
Oudewater	-252.959	-214.003	-168.471	-120.661
Overbetuwe	-564.589	-477.642	-376.016	-269.309
Papendrecht	-46.252	-39.129	-30.804	-22.062
Pekela	351.619	297.470	234.178	167.722
Pijnacker-Nootdorp	133.749	113.151	89.077	63.798
Purmerend	360.719	305.168	240.239	172.063
Putten	-437.899	-370.463	-291.641	-208.878
Raalte	15.949	13.493	10.622	7.608
Reeuwijk	195.965	165.787	130.513	93.475
Reiderland	257.309	217.683	171.368	122.736
Reimerswaal	90.760	76.783	60.446	43.293
Renkum	1.127.630	953.975	751.001	537.879
Renswoude	-77.202	-65.313	-51.416	-36.825
Reusel-De Mierden	24.147	20.428	16.082	11.518
Rheden	823.985	697.091	548.774	393.041
Rhenen	230.036	194.610	153.204	109.727
Ridderkerk	-23.848	-20.175	-15.883	-11.375
Rijnwaarden	-91.404	-77.327	-60.875	-43.599
Rijnwoude	330.950	279.984	220.413	157.863
Rijssen-Holtten	-100.187	-84.759	-66.725	-47.789
Rijswijk	252.905	213.957	168.435	120.636
Roerdalen (vóór herindeling)	50.358			
Roerdalen (na herindeling)		13.279	10.454	7.487
Roermond (vóór herindeling)	654.092			
Roermond (na herindeling)		545.787	429.662	307.731
Roggel en Neer	-134.780			
Roosendaal	-182.050	-154.014	-121.245	-86.838
Rotterdam	16.078.854	13.602.711	10.708.517	7.669.613
Rozenburg	121.443	102.741	80.881	57.928
Rozendaal	-3.011	-2.548	-2.006	-1.436
Rucphen	-23.563	-19.934	-15.693	-11.240
's-Gravendeel	83.230			
's-Gravenhage	3.231.081	2.733.494	2.151.900	1.541.226
's-Hertogenbosch	672.899	569.272	448.150	320.973
Schagen	103.742	87.765	69.092	49.485
Scheemda	611.029	516.931	406.945	291.461
Schermer	69.383	58.698	46.209	33.096
Scherpenzeel	-35.471	-30.009	-23.624	-16.920
Schiedam	431.827	365.326	287.597	205.982
Schiermonnikoog	29.029	24.559	19.333	13.847
Schijndel	-469.259	-396.993	-312.527	-223.837
Schinnen	25.435	21.518	16.940	12.132
Schoonhoven	6.815	5.765	4.539	3.251
Schouwen-Duiveland	181.745	153.757	121.042	86.693
Sevenum	79.442	67.208	52.908	37.894

Gemeente	Suppletie 2006	Suppletie 2007	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Simpelveld	268.309	226.989	178.694	127.983
Sint Anthonis	94.714	80.128	63.080	45.179
Sint-Michielsgestel	-162.021	-137.070	-107.906	-77.284
Sint-Oedenrode	-94.975	-80.349	-63.253	-45.303
Sittard-Geleen	1.557.147	1.317.346	1.037.060	742.759
Skarsterlan	-188.631	-159.582	-125.628	-89.977
Sliedrecht	-166.186	-140.593	-110.680	-79.270
Slochteren	133.361	112.823	88.818	63.613
Sluis	-88.227	-74.640	-58.759	-42.084
Smallingerland	1.352.974	1.144.616	901.080	645.368
Sneek	635.092	537.288	422.971	302.939
Soest	-663.784	-561.562	-442.080	-316.625
Someren	-199.891	-169.108	-133.128	-95.348
Son en Breugel	161.691	136.791	107.686	77.127
Spijkenisse	776.440	656.868	517.109	370.362
Stadskanaal	433.226	366.509	288.528	206.649
Staphorst	-326.890	-276.549	-217.709	-155.927
Stede Broec	31.581	26.717	21.033	15.064
Steenbergen	15.656	13.245	10.427	7.468
Steenwijkerland	231.129	195.535	153.932	110.248
Stein	288.282	243.887	191.996	137.511
Strijen	-68.044	-57.565	-45.317	-32.457
Swalmen	-8.954			
Ten Boer	189.665	160.457	126.317	90.470
Ter Aar	78.976			
Terneuzen	758.104	641.356	504.897	361.616
Terschelling	-102.919	-87.070	-68.544	-49.093
Texel	-614.444	-519.820	-409.220	-293.090
Teylingen	-473.128	-400.266	-315.103	-225.682
Tholen	-120.646	-102.067	-80.351	-57.548
Thorn	-18.353			
Tiel	-153.648	-129.986	-102.329	-73.290
Tilburg	-580.868	-491.415	-386.858	-277.074
Tubbergen	147.946	125.163	98.532	70.570
Twenterand	168.337	142.413	112.112	80.297
Tynaarlo	-225.381	-190.672	-150.104	-107.507
Tytsjerksteradiel	753.195	637.203	501.628	359.274
Ubbergen	-10.683	-9.038	-7.115	-5.096
Uden	-87.573	-74.087	-58.323	-41.772
Uitgeest	-94.350	-79.820	-62.837	-45.005
Uithoorn	-88.203	-74.619	-58.743	-42.073
Urk	181.714	153.730	121.022	86.678
Utrecht	5.992.663	5.069.793	3.991.114	2.858.500
Utrechtse Heuvelrug	-27.578	-23.331	-18.367	-13.155
Vaals	-100.129	-84.709	-66.686	-47.761
Valkenburg aan de Geul	401.567	339.726	267.444	191.548
Valkenswaard	-103.905	-87.903	-69.201	-49.563
Veendam	244.070	206.483	162.550	116.421
Veenendaal	-263.265	-222.723	-175.335	-125.578
Veere	-162.902	-137.815	-108.493	-77.704
Veghel	-374.842	-317.117	-249.645	-178.800
Veldhoven	-338.177	-286.098	-225.226	-161.311
Velsen	236.219	199.841	157.322	112.676
Venlo	2.943.923	2.490.559	1.960.653	1.404.251
Venray	421.841	356.877	280.946	201.218
Vianen	-501.852	-424.567	-334.234	-239.384
Vlaardingen	1.221.106	1.033.055	813.256	582.467
Vlagtwedde	-11.296	-9.556	-7.523	-5.388
Vlieland	28.095	23.769	18.712	13.402
Vlissingen	1.029.367	870.845	685.559	491.008
Vlist	114.183	96.599	76.046	54.465
Voerendaal	-51.115	-43.244	-34.043	-24.382
Voorschoten	237.546	200.964	158.205	113.309
Voorst	-533.213	-451.099	-355.120	-254.343
Vught	252.221	213.379	167.979	120.310
Waalre	-316.986	-268.170	-211.113	-151.202
Waalwijk	-320.621	-271.245	-213.534	-152.936
Waddinxveen	108.197	91.535	72.059	51.610
Wageningen	656.298	555.228	437.095	313.054
Wassenaar	318.820	269.722	212.334	152.077
Waterland	-114.768	-97.093	-76.435	-54.744

Gemeente	Suppletie 2006	Suppletie 2007	Suppletie 2008	Suppletie 2009
Weert	-188.442	-159.422	-125.503	-89.887
Weesp	-129.462	-109.525	-86.221	-61.753
Werkendam	-135.987	-115.045	-90.568	-64.866
Wervershoof	-141.284	-119.526	-94.095	-67.392
West Maas en Waal	40.706	34.437	27.110	19.417
Wester-Koggenland	-503.030			
Westerveld	-100.907	-85.367	-67.204	-48.132
Westervoort	55	47	37	26
Westland	29.436	24.903	19.604	14.041
Weststellingwerf	341.587	288.983	227.497	162.937
Westvoorne	-182.894	-154.728	-121.807	-87.240
Wierden	-134.135	-113.478	-89.334	-63.982
Wieringen	-67.733	-57.302	-45.110	-32.309
Wieringermeer	75.674	64.020	50.399	36.097
Wijchen	-92.935	-78.623	-61.894	-44.330
Wijdmeren	-93.687	-79.260	-62.396	-44.689
Wijk bij Duurstede	93.490	79.092	62.264	44.595
Winschoten	830.157	702.313	552.885	395.985
Winsum	379.222	320.822	252.562	180.889
Winterswijk	-107.575	-91.009	-71.645	-51.314
Woensdrecht	-100.338	-84.886	-66.825	-47.861
Woerden	436.010	368.865	290.383	207.977
Wognum	-115.351			
Wormerland	141.858	120.012	94.477	67.666
Woudenberg	94.687	80.105	63.062	45.166
Woudrichem	-68.460	-57.917	-45.595	-32.656
Wunseradiel	41.352	34.984	27.541	19.725
Wymbritseradiel	-104.379	-88.304	-69.516	-49.789
Zaanstad	1.937.786	1.639.367	1.290.565	924.324
Zaltbommel	-33.703	-28.513	-22.446	-16.076
Zandvoort	18.842	15.940	12.549	8.988
Zederik	-107.945	-91.321	-71.891	-51.490
Zeevang	-14.644	-12.389	-9.753	-6.985
Zeewolde	377.632	319.477	251.503	180.131
Zeist	-665.287	-562.832	-443.081	-317.342
Zevenaar	-145.737	-123.293	-97.061	-69.516
Zevenhuizen-Moerkapelle	-33.623	-28.445	-22.393	-16.038
Zijpe	-53.864	-45.569	-35.874	-25.693
Zoetermeer	5.069.683	4.288.951	3.376.409	2.418.239
Zoeterwoude	-22.125	-18.718	-14.735	-10.554
Zuidhorn	142.266	120.357	94.749	67.861
Zundert	-292.574	-247.518	-194.854	-139.558
Zutphen	-355.645	-300.875	-236.859	-169.642
Zwartewaterland	107.217	90.705	71.406	51.142
Zwijndrecht	492.818	416.924	328.217	235.074
Zwolle	2.213.915	1.872.972	1.474.467	1.056.037
TOTAAL AANTAL GEMEENTEN				441

NOTA VAN TOELICHTING

Onderhavig besluit voorziet in een aantal wijzigingen naar aanleiding van de uitkomsten van een aantal onderzoeken.¹ De onderzoeken betroffen de netto-uitgaven van gemeenten op het terrein van de gemeentefondsclusters «Bijstand», «Zorg» en «Openbare orde en Veiligheid». Tevens is er onderzoek gedaan naar de kosten van afwatering in gemeenten met een zeer slappe bodem. Uit deze onderzoeken bleek dat er op enkele terreinen aanpassingen noodzakelijk zijn van de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds. Ruim twintig maatstaven zijn als gevolg hiervan in dit besluit aangepast.

Daarnaast is in artikel 29 een regeling getroffen voor de situatie, dat gemeenten te maken krijgen met grote herverdeeffecten als gevolg van een veranderde verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Allereerst zal voortaan bij ministeriële regeling het bedrag per inwoner worden bepaald waarmee de uitkering kan afwijken. Momenteel wordt daarbij uitgegaan van een bedrag van € 15 per inwoner per jaar. Indien een gemeente als gevolg van de herverdeeffecten een algemene uitkering ontvangt die aanmerkelijk lager is, kan de gemeente een tijdelijke verhoging van de algemene uitkering ontvangen. Indien een gemeente als gevolg van de herverdeeffecten een algemene uitkering ontvangt die aanmerkelijk hoger is, kan de gemeente geconfronteerd worden met een tijdelijke verlaging van de algemene uitkering. De verhogingen of verlagingen van de algemene uitkering die uit de toepassing van deze beleidslijn voortvloeien, worden in het jaar voorafgaande aan het uitkeringsjaar aan de gemeente bekend gemaakt. Later volgt de beschikking voor de individuele gemeente.

Er zijn enkele eenmalige maatstaven opgenomen, die maar voor één jaar toepassing hebben gevonden. Het betreft bijvoorbeeld uitkeringen in verband met de kosten die zijn gemaakt in verband met de vervanging van stemmachines of in verband met het speciaal onderwijs.

Tot slot bevat het onderhavige besluit een aantal meer technische wijzigingen.

Advies VNG

Het ontwerpbesluit is ambtelijk voorgelegd aan de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG). Deze heeft aangegeven een bestuurlijk advies over dit ontwerpbesluit, vanwege het financieel-technische karakter ervan, niet nodig te achten.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel A

In overeenstemming met de formulering in artikel 27, eerste en derde lid, van onderhavig besluit is in artikel 18 voor de formulering «Onze Minister wie het aangaat» gekozen.

Artikel I, onderdeel B

In artikel 24, eerste lid, onderdeel a, wordt het tarief per € 2268 waarde van de onroerende zaken gewijzigd in het tarief per € 2500 waarde van de onroerende zaken. Het eerste bedrag was met de invoering van de euro een exacte omzetting van het bedrag in guldens in euro's per 1 januari 2002. Sinds 2006 is het bedrag in de Gemeentewet afgerond op € 2500. Daarom is nu ook artikel 24 gewijzigd.

¹ – Onderhoud gemeentefonds: herschikken en herijken taakgebieden Bijstand en Zorg. Nieuwe ijkpunten Educatie, Werk en Inkomen en Maatschappelijke Zorg, februari 2005, – Uitnemen, onderbrengen en actualiseren nieuwe ijkpunten Bijstand en Zorg, april 2005, – Meerkosten gemeenten met een slechte bodemgesteldheid, juli 2006, – Openbare orde en veiligheid: uitgavenontwikkeling 2001–2005 september 2006. Bureau CEBEON

Artikel I, onderdeel C

In artikel 24, eerste lid, onderdeel a, wordt het tarief per € 2500 waarde van de onroerende zaken gewijzigd in een percentage van de waarde onroerende zaken oftewel van de heffingsmaatstaf. Deze wijziging is het gevolg van het bestuursakkoord met de VNG van 2007 en treedt in werking met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2009 gelijktijdig met de wijziging van Gemeentewet op dit punt, die met de Wijziging van een aantal belastingwetten en enkele andere wetten (Stb. 2008, nr. 262) is gerealiseerd.

Artikel I, onderdeel D

Artikel 27 is aangepast aan de wijziging van de Financiële-verhoudingswet (Stb. 2008, nr. 312). Nu alle verantwoordingsvoorschriften in artikel 17a van die wet zijn opgesomd, is een aparte opsomming in dit besluit niet langer noodzakelijk.

Artikel I, onderdeel E

Artikel 29 regelt dat gemeenten, in het geval herverdeeleffecten de uitkering aanmerkelijk hoger of lager doen uitkomen, geconfronteerd kunnen worden met een tijdelijke verhoging of verlaging van de algemene uitkering. De bandbreedte van de afwijking wordt bij ministeriële regeling vastgesteld. Daarbij gaat het uitsluitend om de afwijking in negatieve zin. Immers, verwacht mag worden dat gemeenten met een positieve afwijking geen probleem zullen hebben. Wat dat concreet betekent, wordt jaarlijks in het jaar voorafgaande aan het uitkeringsjaar bekendgemaakt. Later wordt de definitieve hoogte van de uitkering bij beschikking vastgesteld.

Artikel I, onderdeel F

1. De maatstaf onroerendezaakbelastingen (Ozb) is opnieuw vastgesteld. De belasting op het gebruikersdeel van woningen is met ingang van het jaar 2006 afgeschaft bij de Wet afschaffing gebruikersdeel Ozb op woningen. Voor de Ozb woningen eigenaren, Ozb niet-woningen eigenaren, Ozb niet-woningen gebruikers, zijn nu aparte verdeelmaatstaven geïntroduceerd. Het betreft de maatstaven 1, 1a en 1b. Dit scheidt de mogelijkheid voor een apart bedrag per eenheid voor elk van de drie overblijvende Ozb-maatstaven.

2. De maatstaven 2a, 2b en, 2c zijn slechts voor één uitkeringsjaar 2006 van toepassing. De maatstaven houden verband met maatregelen die enkele gemeenten hebben moeten nemen in verband met problemen met de stemcomputers bij de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer.

3. Maatstaf 2a komt per 1 januari 2007 in de plaats van de eenmalige maatstaven 2a, 2b en 2c, die golden voor het jaar 2006, en is uitsluitend van toepassing op het uitkeringsjaar 2007. De maatstaf houdt verband met maatregelen die gemeenten hebben moeten nemen in verband met problemen met de stemcomputers bij de verkiezing van de leden van de provinciale staten op 7 maart 2007.

4. Maatstaf 2a vervalt per 1-1-2008.

5. Maatstaf 3a «éénouderhuishoudens» is als uitvloeisel van de herijking van de clusters «Bijstand» en «Zorg» als nieuwe maatstaf in het gemeentefonds opgenomen.

6. Maatstaf 3 vervalt per 1 januari 2007 en daarom wordt de nieuwe maatstaf 3a per dezelfde datum vernummerd tot maatstaf 3.

7. Maatstaf 5a «inwoners 75 tot 85 jaar» is als uitvloeisel van de herijking van de clusters «Bijstand» en «Zorg» per 1 januari 2007 als nieuwe maatstaf in het gemeentefonds opgenomen.

8. Maatstaf 7 «het aantal huishoudens met een laag inkomen» wordt na een periode te zijn bevroren geweest op het niveau van het uitkeringsjaar 2002 (Besluit houdende wijziging van het Besluit financiële verhouding 2001 in verband met de bevroering van de maatstaf lage inkomens, Stb. 2006, 204) gedeeltelijk gedynamiseerd. Dit gebeurt door het actuele aantal woonruimten in de berekening op te nemen.

9. Maatstaf 7 «het aantal huishoudens met een laag inkomen» wordt per 1 januari 2008 weer bepaald op het aantal huishoudens in de gemeente waarvan het inkomen hoger is dan de inkomensgrens s en niet hoger is dan de inkomensgrens t. Van het landelijk aantal huishoudens ligt 10% onder grens s en 40% ligt onder grens t.

10. Maatstaf 7a «het aantal huishoudens met een laag inkomen met drempel» is per 1-1-2006 ingevoerd. Deze nieuwe maatstaf is ook een uitvloeisel van de herijking van de clusters «Bijstand» en «Zorg». De maatstaf relateert het aantal inwoners met een laag inkomen aan een bepaald aantal woonruimten.

11. De wijziging in de bijstandsmaatstaf 8 betreft een aantal technische wijzigingen in verband met de inwerkingtreding van de Wet werk en bijstand (WWB) en het Besluit WWB per 1 januari 2004 en van het Besluit WWB 2007 per 1 januari 2007.

12. De maatstaven 9 en 10 (schaalvoordeel en schaalnadeel uitvoering regelgeving SZW) zijn per 1-1-2006 ingevoerd en berekenen voor de uitvoering van de WWB het schaalnadeel respectievelijk het schaalvoordeel. Ook deze nieuwe maatstaven zijn een uitvloeisel van de herijking van de clusters «Bijstand» en «Zorg».

13. De wijziging van maatstaf 11 is technisch van aard. Uitgaande van de bijstandsmaatstaf en het aantal mensen dat van diverse genoemde regelingen gebruik maakt, wordt de maatstaf uitkeringsontvangers bepaald.

14. Maatstaf 11 «Uitkeringsontvangers» wordt gewijzigd voor wat betreft het aantal Wsw-ers. Met ingang van 2009 worden ook Wsw-ers meegeteld die Wsw-geïndiceerd zijn maar nog op een wachtlijst voor een Wsw-dienstbetrekking staan.

15. De leerlingmaatstaven

De splitsing van maatstaf 15 in de maatstaven 15 en 15a vloeit voort uit de herijking van de clusters «Bijstand» en «Zorg».

Maatstaf 15 betreft de leerlingmaatstaf voor leerlingen die voortgezet onderwijs volgen.

Maatstaf 15a heeft betrekking op de leerlingen die onderwijs volgen aan een speciale school voor basisonderwijs of een school voor voortgezet speciaal onderwijs.

De wijziging van maatstaf 15b is zuiver technisch van aard. Zij vloeit slechts voort uit de wijziging van maatstaf 15.

16. Maatstaf 15d heeft betrekking op een eenmalige uitkering in het uitkeringsjaar 2006 van een bedrag van € 25.633.000 dat het kabinet aan het gemeentefonds heeft toegevoegd. Genoemd bedrag is toegevoegd, omdat er in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) behoefte was aan een versterking van de mogelijkheden voor praktijkgericht onderwijs om de leerlingen beter te kunnen voorbereiden op hun arbeidsmatige activiteiten. Het genoemde bedrag is te zien als een eenmalige investeringsimpuls en wordt verdeeld onder gemeenten die een speciaal onderwijs- (SO) of VSO-voorziening op hun grondgebied hebben. De verdeling vindt plaats via een maatstaf 15d die eenmalig speciaal voor dit doel in het leven is geroepen, namelijk de som van enerzijds het ongewogen aantal leerlingen dat SO volgt op een school zonder VSO-component en geboren is vóór het jaar 1993 en anderzijds het ongewogen aantal leerlingen dat VSO volgt. Dit betekent dat voor elke relevante (V)SO-leerling eenmalig een bedrag van ca. € 1000 aan het

gemeentefonds is toegevoegd.

Maatstaf 15e heeft betrekking op een eenmalige uitkering in het uitkeringsjaar 2006 van een bedrag van € 1.118.000 dat het kabinet aan het gemeentefonds heeft toegevoegd voor leerlingen ZMLK (onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen). Dit bedrag hangt samen met de per 1 januari 2006 geëffectueerde verlaging van de groeps grootte van 12 naar 7 leerlingen. De verdeling van dit bedrag van € 1.118.000 vindt plaats via een eenmalige maatstaf, namelijk de som van enerzijds het ongewogen aantal leerlingen dat SO (uitsluitend ZMLK) volgt op een school zonder VSO-component en geboren is voor het jaar 1993 en anderzijds het ongewogen aantal leerlingen dat VSO (uitsluitend ZMLK) volgt.

17. De maatstaven 15d en 15e waren eenmalig en vervallen per 1-1-2007.

18. Maatstaf 35 houdt rekening met een extra component voor oeverlengte in klei en klei/veengebied. De aanvulling vindt plaats om de kosten van gemeenten met afwateringsproblematiek en een slappe bodem beter te honoreren. De aanvulling is een uitvloeisel van de aanpassing in verband met de bodemgesteldheid.

19. Maatstaf 36a «grote kernen». Grote kernen zijn woonkernen met 500 of meer adressen.

Deze maatstaf is als uitvloeisel van de herijking van het cluster «Openbare orde en Veiligheid» met ingang van het uitkeringsjaar 2008 geïntroduceerd

20. Als uitvloeisel van de herijking van het cluster OOV wordt met ingang van het uitkeringsjaar 2008 een nieuwe maatstaf 38a Ozb-waarde niet-woningen geïntroduceerd. Door de introductie van de nieuwe maatstaf wordt de betekenis van niet-woonbebouwing in de verdeling van de middelen uit het cluster OOV groter en explicieter zichtbaar. Met behulp van deze maatstaf wordt de aanwezigheid van relatief veel (grootschalige of industriële) bedrijvigheid in de verdeling van het gemeentefonds gehonoreerd.

21. Het vaste bedrag voor de gemeente Baarle-Nassau wordt met maatstaf 44a met ingang van het uitkeringsjaar 2006 verdubbeld. Hiertoe is besloten op grond van de bijzondere enclavesituatie van de gemeente en haar Belgische tegenhanger Baarle-Hertog. De bijzondere situatie veroorzaakt extra kosten, zoals bestuurlijke samenwerkingskosten, kosten van diverse gemeentelijke voorzieningen die moeten voldoen aan de wetgeving van twee landen en kosten van de aanwezigheid van dubbele nutsvoorzieningen.

Artikel II

In dit besluit wordt tevens een aantal suppletie-uitkeringen vastgesteld. De herverdeeffecten die zich als gevolg van verschillende aanpassingen in het gemeentefonds vanaf het jaar 2006 hebben voorgedaan, worden daarmee gesuppleerd. Er zijn aanpassingen in verband met een verdere verbetering van de kostengeörienteerdheid van het stelsel, in verband met definitiewijzigingen van de verdeelmaatstaven in het stelsel en in verband met de compensatie van het afschaffen van het gebruikers deel van de OZB voor woningen. De herverdeling zal, evenals bij eerdere aanpassingen in 1997 en 2001 het geval is geweest gefaseerd plaatsvinden. Met ingang van de uitkeringsjaren 2006 en 2008 zijn deze aanpassingen doorgevoerd. Dit heeft er toe geleid dat er drie nieuwe suppletie-uitkeringen, op grond van artikel 22, onder deel b, van de Fvw, zijn vastgesteld.

De eerste suppletie-uitkering heeft betrekking op de aanpassing van het verdeelstelsel per 1 januari 2006. Deze heeft betrekking op de herverdeling als gevolg van het vervangen van de voormalige clusters Bijstand en Zorg door de drie nieuwe clusters Educatie, Werk en Inkomen en Maatschappelijke Zorg. Hiernaast heeft de suppletie-uitkering nog betrekking op

aanpassing van de maatstaf «minderheden» en de maatstaf «Investeringsbudget stedelijke vernieuwing» (ISV). De suppletie-uitkering bevat bedragen waarmee de algemene uitkering in de jaren 2006 en 2007 worden verhoogd of verlaagd om te bewerkstelligen dat de effecten van het nieuwe verdeelstelsel gefaseerd tot stand komen. Ter vaststelling van de suppletiebedragen is per, op 1 januari 2006 bestaande, gemeente berekend wat de uitkering zou zijn conform de nieuwe maatstaven en gewichten, en wat het verschil is met de berekening van de uitkering conform het aangepaste, huidige stelsel. Dit systeem van positieve en negatieve suppletie-uitkeringen is analoog aan het systeem dat bij eerdere aanpassingen het geval is geweest. De berekeningen zijn gebaseerd op de gegevens van de bevoorschotting van het gemeentefonds mei 2005. Het uitgangspunt is dat per gemeente de herverdeeffecten per jaar nooit groter mogen zijn dan € 15 per inwoner. De effecten komen in drie gelijke stappen van 33,3% tot stand. In de jaren 2006 en 2007 worden achtereenvolgens 66,67% en 33,33% van het berekende voordelige herverdeeffect als nadelige suppletie-uitkering gekort. De berekening van de positieve suppletie-uitkeringen is naar analogie: in de jaren 2006 en 2007 worden de genoemde percentages over het nadelige herverdeeffect uitgekeerd. De bedragen zijn gepubliceerd in de meicirculaire van het gemeentefonds 2005.

De tweede suppletie-uitkering, die loopt in 2008 en 2009, heeft betrekking op de aanpassingen van het verdeelstelsel per 1 januari 2008. De aanpassing heeft betrekking op de herverdeling als gevolg van de nieuwe verdeelformules voor het cluster Openbare Orde en Veiligheid en de uitname voor het BTW-compensatiefonds. Hiernaast heeft de suppletie-uitkering nog betrekking op de invoering van het objectieve verdeelmodel voor de WMO en een definitiewijziging van het besteedbaar inkomen bij de maatstaf huishoudens met een laag inkomen. Ten slotte is bij de berekening van de herverdeeffecten nog rekening gehouden met de herverdeling als gevolg van het aflopen van de suppletie-uitkering uit 2006 die onder andere betrekking had op de voormalige clusters Bijstand en Zorg. De suppletie-uitkering bevat bedragen waarmee de algemene uitkering in de jaren 2008 en 2009 worden verhoogd of verlaagd om te bewerkstelligen dat de effecten van het nieuwe verdeelstelsel gefaseerd tot stand komen. Ter vaststelling van de suppletiebedragen is per, op 1 januari 2008 bestaande, gemeente berekend wat de uitkering zou zijn conform de nieuwe maatstaven en gewichten, en wat het verschil is met de berekening van de uitkering conform het aangepaste, huidige stelsel. Hierbij is hetzelfde uitgangspunt gehanteerd dat de herverdeeffecten per gemeente in totaal per jaar nooit groter mogen zijn dan € 15 per inwoner. De effecten komen in drie gelijke stappen van 33,3% tot stand. De bedragen zijn gepubliceerd in de juni-circulaire van het gemeentefonds 2007.

De derde suppletie-uitkering heeft betrekking op de compensatie voor het afschaffen van het gebruikersdeel van de OZB voor woningen per 1 januari 2006. Gemeenten zijn gecompenseerd voor het wegvallen van het gebruikersdeel van de OZB voor woningen via de inkomstenmaatstaf in het gemeentefonds. Als gevolg van de wijze van compenseren treed er een verschil op tussen de inkomstenderving van gemeenten en de compensatie. Sommige gemeenten ondervinden hier een nadeel van en anderen een voordeel. Omdat het uitgangspunt van de compensatie is dat geen enkele gemeente er reëel op achteruit mag gaan, wordt het verschil verevend door middel van een suppletie-uitkering. In het eerste jaar (2006) is de verevening volledig, daarna wordt de suppletie-uitkering stapsgewijs afgebouwd. De reële ruimte van het accres is bepalend voor het tempo waarin de suppletie-uitkering kan worden afgebouwd. Omdat het accres geen vaststaand gegeven is moet ook de raming van het verloop van de suppletie-uitkering jaarlijks worden bijgesteld. Dit gebeurt in de meicirculaire van het gemeentefonds voorafgaand aan het uitkeringsjaar. Vanaf de

meicirculaire vinden er geen herberekeningen meer plaats van de suppletie-uitkering voor het komende uitkeringsjaar. In bijlage 3 van dit besluit wordt het verloop van de suppletie-uitkering voor de jaren 2006 tot en met 2009 gegeven. Ook na 2009 loopt de suppletie-uitkering nog door. In de meicirculaire van 2009 zal de suppletie-uitkering voor 2010 bekend worden gemaakt. Ieder volgend jaar zal de suppletie-uitkering verder afgebouwd worden totdat deze voor alle gemeenten nihil is.

Bij herindelingen waarbij een gemeente wordt opgeheven gaat de suppletie-uitkering naar de gemeente, die op grond van artikel 44, eerste lid, van de Wet algemene regels herindeling als algemene rechtsopvolger is aangewezen. In enkele gevallen kan dat reeds bij de inwerkingtreding van dit besluit het geval zijn, omdat de in bijlage 1 tot en met 3 opgenomen lijsten de gemeenten en gemeentenamen bevatten zoals deze per 1 januari 2006 en 2008 bestonden.

Artikel III

Aan dit besluit is een voorhangprocedure verbonden. Ingevolge artikel 8, vierde lid, van de Financiële-verhoudingswet treedt het besluit niet eerder in werking dan acht weken na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het is geplaatst. Artikel I, onderdeel C en artikel I, onderdeel F, onder 14 treden in werking op 1 januari 2009.

Terugwerkende kracht geldt voor:

- artikel I, onderdeel F, onder 11 en 13, dat terugwerkt tot en met 1 januari 2004,
- artikel I, de onderdelen B en F, onder 1, 2, 5, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16 en 21 die terugwerken tot en met 1 januari 2006,
- artikel I, onderdeel F, onder 3, 6, 17 en 18, dat terugwerkt tot en met 1 januari 2007,
- artikel I, onderdeel F, onder 4, 9, 19 en 20, dat terugwerkt tot en met 1 januari 2008.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Th. B. Bijleveld-Schouten